

Vergaderjaar 1985–1986

19383

Intrekking van de Werkloosheidswet, invoering van een nieuwe Werkloosheidswet en een aantal andere wetten, alsmede de in het kader van die intrekking en invoering te treffen overgangsregelingen en de daarmee verband houdende wijzigingen van een aantal wetten en regelingen (Invoeringswet stelselherziening)

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 24 februari 1986

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ belast met het voorbereidend onderzoek, brengt van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit.

1. ALGEMEEN

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden tot aan het moment van de indiening van het wetsvoorstel houdende de invoering van de stelselherziening sociale zekerheid (verder: Invoeringswet) het kabinet op zijn woord geloofd dat de Invoeringswet slechts een technisch en inhoudelijk neutraal wetsvoorstel zou zijn. Na lezing van het wetsvoorstel bleek dat dit niet het geval is. Integendeel, een groot aantal zaken van de Invoeringswet hebben geen betrekking op de invoering van nieuwe wetten die te zamen de stelselherziening vormen, maar betreffen wezenlijke en inhoudelijke wijzigingen van bestaande wetten. Tevens constateerden deze leden dat de voorstelling van zaken in dit wetsvoorstel, als zouden de bestaande rechten van huidige werklozen en arbeidsongeschikten niet worden aangetast, bezijden de waarheid is. Opvallend hierbij is dat het effect van het niet handhaven van bestaande rechten voor oude gevallen ook door het kabinet zelf niet is voorzien, gezien het wel zeer ruime aantal delegatiebepalingen in de wet. Uit oogpunt van rechtszekerheid is een dergelijke wetgeving niet aanvaardbaar. Grote groepen van werklozen en arbeidsongeschikten zien door het voorliggende wetsvoorstel hun uitkeringsrechten aangetast. De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden ernstige bezwaren tegen dit wetsvoorstel en de wijze van presentatie door het kabinet.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden bij lezing van de Invoeringswet de overtuiging dat de eerder door hen gemaakte opmerkingen met betrekking tot de onvolkomenheden in de wetsvoorstellen inzake de stelselherziening geen weerslag hebben gevonden in de voorgestelde Invoeringswet. In hun kritiek op de wetsvoorstellen hadden zij erop gewezen dat de wetsvoorstellen, zoals deze nu ter tafel liggen, zowel met betrekking tot de wetssystematiek, de doorzichtigheid, de fraudegevoeligheid, de gebruikersvriendelijkheid als de aansluiting bij bestaande wetgeving en regelingen onduidelijk zijn en te grote breuklijnen vertonen.

¹ Samenstelling: Leden: Scholten, Poppe (PvdA), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), voorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Spieker (PvdA), Moor (PvdA), De Korte (VVD), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), ondervoorzitter, Toussaint (PvdA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Leerling (RPF), Schutte (GPV), Groenman (D'66), Van der Vlies (SGP), Willems (PSP), Brouwer (CPN), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (PvdA), Ubels-Veen (EVP), Dales (PvdA), Korthals (VVD), Linschoten (VVD), Paulis (CDA), Nijhuis (VVD), Bosman (CDA).
Plv. leden: Worrell (PvdA), Hermens (CDA), G. C. van Dam (CDA), Leijnse (PvdA), Kombrink (PvdA), Van Erp (VVD), Van Muiden (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Salomons (PvdA), Hermans (VVD), Nypels (D'66), Wolters (CDA), Wöltgens (PvdA), Knol (PvdA), Kamp (VVD), De Grave (VVD), Evenhuis-van Essen (CDA), Metz (VVD), Van der Linden (CDA).

Zij verwezen hierbij onder meer naar het onlangs verschenen nummer van het Sociaal Maandblad Arbeid (1986, nr. 2) waarin eveneens forse inhoudelijke en bestuurlijke kritiek wordt geleverd.

Bij de uitvoering van de voorgestelde nieuwe wetgeving en in het bijzonder bij de overgang van de bestaande naar de nieuwe wetgeving zal deze onduidelijkheid zich wreken, zo meenden deze leden. In dit verband wezen zij op de slechte definiëring van kernbegrippen, als ontstaan, beëindiging en herleving van rechten. Ook de onbeantwoorde vragen met betrekking tot begrippen als de eerste werkloosheidsdag, het beschikbaarheids criterium, de relatie tussen het ontslagrecht en de nieuwe Werkloosheidswet, de uitvoering van de zogeheten niveaubegrenzing, het begrip verwijtbare werkloosheid, en een andere hantering en definiëring van het begrip «passende arbeid» maken duidelijk dat de voorgestelde wetgeving nog niet uitblinkt door helderheid en duidelijkheid.

Alvorens een Invoeringswet op juiste wijze door de Kamer kan worden beoordeeld zou, zo meenden deze leden, toch eerst duidelijk moeten zijn wat de inhoud en de uitvoeringsgevolgen zullen zijn van de wetten die moeten worden ingevoerd door het voorliggende voorstel van wet.

Hoezeer deze leden ook meenden dat het van belang is dat zij kennis hebben kunnen nemen van de Invoeringswet, spraken zij de overtuiging uit dat de behandeling van de Invoeringswet eerst kan plaatsvinden nadat verdere duidelijkheid is verkregen over de in te voeren wetten. Het opstellen van een voorlopig verslag is naar hun overtuiging dan ook vooralsnog de laatste fase die met betrekking tot de Invoeringswet kan worden ingegaan. Alvorens de verdere voorbereiding van dit voorstel ter hand te nemen zou, zo meenden deze leden, eerst de stelselherzieningswetgeving voor wat betreft de eerder ingediende zes wetsvoorstellen moeten zijn afgerond. Hun voorlopig oordeel is dat, waar de wetsvoorstellen met betrekking tot de stelselherziening nog zo weinig helderheid bieden en de samenhang met de bestaande wetgeving nog zo weinig consistent is, het nieuwe stelsel van sociale zekerheid niet dan door kunstgrepen aansluiting zou kunnen vinden bij het bestaande arbeidsrecht in het algemeen en het sociale zekerheidsrecht in het bijzonder.

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden voorts dat, naast hun bezwaren tegen de inkomenseffecten die de stelselherziening zal opleveren voor grote groepen werknemers – bezwaren die voor de P.v.d.A.-fractie ook een zeer belangrijke rol vervullen bij de totale afweging – de inhoudelijke bezwaren tegen de formeel-juridische uitgangspunten die bij de herziening zijn gekozen grond behoren te zijn voor het afwijzen van de invoering van de stelselherziening, zoals deze is voorgesteld.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden het voorliggende wetsvoorstel verder beoordeeld op het criterium van toegankelijkheid en inzichtelijkheid voor degenen, die met de wet te maken zullen krijgen: de medewetgever, de uitvoeringsorganisaties en de uitkeringsgerechtigden. Voor henzelf, als deel van de medewetgever, constateerden deze leden dat, als gevolg van de eerder genoemde onduidelijkheid en onzekerheid over de uiteindelijke stelselherziening, een aantal thans nog niet geheel te overziene situaties niet in de Invoeringswet zijn geregeld. Zoals deze leden reeds hadden gesteld bij de voorbereiding van de nieuwe Werkloosheidswet (19261) kan en mag er bij een herziening van het sociale zekerheidsstelsel geen sprake zijn van onzorgvuldigheid, laat staan van lacunes in de wetgeving. Het gaat bij deze stelselherziening om de wijziging van rechten van grote groepen mensen. Zowel het feit dat bestaande rechten kunnen worden aangetast als het feit dat het vele duizenden uitkeringsgerechtigden betreft legt de verplichting op de wetgever niet tot wijziging over te gaan dan nadat de uiterste zorgvuldigheid is betracht. Nogmaals benadrukten deze leden dat zij met betrekking tot de zorgvuldigheid van deze wetgeving grote aarzelingen hebben. Zij wezen er bovendien op dat, ook na lezing van de Invoeringswet, er nog op veel punten onduidelijkheid is blijven bestaan met betrekking tot het naast elkaar voortbestaan van regelingen,

en het tijdstip van beëindiging van bestaande regelgeving. Zij meenden te moeten constateren dat zowel de voorgestelde stelselherziening als de problemen met betrekking tot de invoering daarvan voor de uitvoeringsorganisaties zal leiden tot een onoverkomelijk aantal problemen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten de onduidelijkheid voor de uitvoeringsorganisaties te meer onaanvaardbaar waar bij de voorgestelde stelselherziening geen helderheid bestaat over de vraag hoe de verschillende uitvoeringssituaties op elkaar zullen moeten aansluiten. Ongetwijfeld zal in de toekomst, meer nog dan in het huidige bestel, een intensieve vorm van samenwerking tussen de uitvoeringsorganisaties noodzakelijk zijn. Zij wezen bij voorbeeld op het te verwachten vraagstuk met betrekking tot gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers die met ten minste twee uitvoeringsinstanties in aanraking zullen kunnen komen. Juist de grote haast waarmee wordt getracht de stelselherziening in te voeren, maakt dat deze leden vrezen dat uitkeringsgerechtigden uiteindelijk van deze onzorgvuldige wijze van voorbereiding, invulling en invoering van de wetgeving het slachtoffer zullen worden. Zij achtten dat absoluut onaanvaardbaar.

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden dan ook dat ten minste de vraag moet worden beantwoord waarom niet is gekozen voor een invoerings- en overgangsregime in de afzonderlijke wetsvoorstellen. Deze vraag klemt te meer, waar in de memorie van toelichting wordt gesteld dat de datum van invoering van de verschillende wetten met betrekking tot de stelselherziening bij koninklijk besluit zal geschieden en niet voor alle wetten gelijktijdig behoeft te geschieden. Een dergelijke benadering van de invoering van de wetten zou ook het praktische gemak in zich hebben dat, naast een geringere omvang, ook de eventuele wijzigingen die zich, als gevolg van de parlementaire behandeling kunnen voordoen, beter kunnen worden overzien en verwerkt.

De samenhang tussen alle wetsvoorstellen over de stelselherziening is, zo meenden deze leden, niet van dien aard dat invoering in een afzonderlijk wetsvoorstel per definitie noodzakelijk is. Waar bovendien in de wetsvoorstellen ook nog sprake is van verdere herziening van het stelsel moet ook verwacht worden dat dit niet de enige Invoeringswet met overgangsmaatregelen zal zijn waarmee de uitvoeringsinstanties en de uitkeringsgerechtigden in de toekomst te maken krijgen.

Het was de leden van de P.v.d.A.-fractie, hier aan het woord, opgevallen dat een argument voor de samenvoeging van alle invoeringsregelingen in één wetsvoorstel is dat daarmee in nieuwe wetten niet bepalingen behoeven te worden opgenomen die slechts voor een beperkte tijd van toepassing zullen zijn. Hoewel deze leden zeiden niet in te zien waarom overgangsbepalingen niet per vastgestelde datum, dan wel door nadere wetwijziging zouden kunnen verdwijnen, sprak het argument van eindigheid van een overgangsbepaling deze leden aan. Zij wezen evenwel op de overgangsmaatregelen in de AAW, die in de wet zelf zijn vastgelegd. Naar het oordeel van de leden van de P.v.d.A.-fractie zou het in de stelselherziening hebben gepast ook dit overgangsartikel te herzien. Voorts wezen zij op de problemen die in de loop van jaren zullen ontstaan met betrekking tot het recht op uitkering van de gehuwde vrouw per 1 januari 1979 (AAW, artikel IV en artikel VI) zoals beschreven in Nemesi, 1984/5 door Jeanette Ebbens. Zij zouden het op prijs stellen niet alleen een reactie te krijgen op hun vragen over de plaats van de overgangsbepalingen in de wetgevingssystematiek, maar ook op de genoemde overgangssperikelen met betrekking tot de AWW-herziening van destijds, alsmede een reactie op de vraag of een «herziening van dit overgangsrecht» in de stelselherziening had behoren te worden opgenomen en, zo ja, waarom daaraan dan geen aandacht is besteed. Ware het niet wenselijk, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie, in het kader van de stelselherziening en de gelijke behandeling van vrouwen en mannen in de sociale zekerheid ook dit «overgangsrecht» nog eens nader te bezien. Het

kan toch niet de bedoeling zijn nog jaren lang juristen werk te verschaffen met overgangsrecht uit eerdere tijden? Met betrekking tot een aantal onderdelen van de Invoeringswet meenden deze leden dat er ten onrechte is gekozen voor invoering door middel van een Invoeringswet. Immers, een aantal artikelen betreft in het geheel niet een overgangsbepaling met een einddatum.

De leden van de C.D.A.-fractie zagen dit wetsvoorstel meer als een logisch sluitstuk van de voorgestelde stelselwijziging sociale zekerheid, dan als een structurele eigensoortige wetgeving. Uiteraard is het overgangsrecht van groot belang voor vele duizenden uitkeringsgerechtigden, die op het moment van overgang aan de bestaande wetgeving rechten ontnemen. Mede om die reden maakten de leden van de C.D.A.-fractie nog enkele algemene bemerkingen. De voorlichting aan deze groep gerechtigden baarde de leden van de C.D.A.-fractie grote zorgen. Zij baseerden die zorg op ervaringen, opgedaan bij diverse wetswijzigingen. Vers in hun geheugen lag nog de kwestie van de loongrens voor het ziekenfonds. Er waren toen bedrijfsverenigingen die gerechtigden één dag voor de ingangsdatum van de wijziging daarvan in kennis stelden. Gerichte informatie is zeer noodzakelijk in hun ogen. Het leek hun daarom gewenst dat onder leiding van het Voorlichtingscentrum Sociale Verzekeringen, de Federatie van bedrijfsverenigingen, Divosa en andere organen een netwerk van informatie wordt opgezet waar mensen terecht kunnen met hun vragen, hetzij mondeling, dan wel telefonisch. Ervaringen met dergelijke telefonische informatiepunten spreken boekdelen (belastingtelefoon, medische specialistenactie!). Ook kan veel via radio en televisie geschieden, doch deze groep van gerechtigden vraagt om een specifieke benadering, anders dan de algemene voorlichting aan toekomstige uitkeringsgerechtigden.

In het voetspoor van de Raad van State en aansluitend op hun eerder weergegeven opvattingen achtten de leden van de C.D.A.-fractie de bevoegdheden te weinig gedelegeerd aan de SVr en de uitvoeringsorganen. Een overzicht, zoals verstrekt in de memorie van antwoord bij de nieuwe Werkloosheidswet zouden zij zeer op prijs stellen met daarbij de vermelding waarom die bevoegdheid bij de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zou moeten worden gelegd en niet bij de sociale partners en de uitvoeringsorganen. Voorts vroegen de leden van de C.D.A.-fractie zich af of regelgeving in hoofdlijnen van uitzonderingsbepalingen niet bij voorkeur in de Wet zelf zou moeten worden opgenomen, ten einde rechtsgang en jurisprudentie zoveel mogelijk te voorkomen.

Het deed de leden van de C.D.A.-fractie genoegen dat hun suggestie om verschillende invoeringsdata te hanteren door het kabinet is overgenomen, zulks in goed overleg met de uitvoeringsorganen, zo veronderstelden deze leden. Niettemin zouden zij enige indicatie op prijs stellen onder de veronderstelling dat de parlementaire behandeling in oktober 1986 afgerond zal kunnen worden. Zoals gesteld zagen de C.D.A.-fractieleden dit voorstel meer als aansluitend op de andere wetsvoorstellen, dan als iets zelfstandigs. Zij veronderstelden dat de andere wetsvoorstellen op diverse onderdelen gewijzigd zullen worden, welke wijzigingen gevolgen zullen hebben voor dit voorstel van wet. De nodige zorgvuldigheid dient daarbij betracht te worden. Zou zulks moeten leiden tot een niet-gelijktijdige behandeling van dit voorstel met de overige wetsvoorstellen, zo vroegen deze leden.

De leden, behorende tot de V.V.D.-fractie onderschreven de mening van het kabinet dat het regelen van het invoerings- en overgangsrecht in één afzonderlijke wet de eenvoud en overzichtelijkheid ten goede komt. Zij hadden geconstateerd dat de onderhavige voorstellen voor het overgrote deel van formele en wetstechnische aard zijn, die nauwelijks vragen oproepen. Dit blijkt ook, zo zeiden zij, uit het summiere advies van

de Raad van State. Voor zover enkele punten inhoudelijk van betekenis zijn hadden zij deze reeds aan de orde gesteld bij de desbetreffende wetsvoorstellen, in het bijzonder de wijziging van de WAO/AAW (het vervallen van verschillende AAW-grondslagen en de gewijzigde WAO/AAW-staffeling). Waar dat nog niet is gebeurd zouden zij dat alsnog doen in de eindverslagen bij bedoelde wetsvoorstellen. Naar hun oordeel komt dat de overzichtelijkheid en de wetsgeschiedenis ten goede. Bovendien levert deze werkwijze, naar hun oordeel, een procedureel voordeel op. Het eindverslag over het onderhavige wetsvoorstel zou dan versneld en wellicht zelfs zonder opmerkingen kunnen worden vastgesteld, althans waar het deze leden betreft.

De leden van de fractie van D'66 wensten de Invoeringswet stelselherziening in beginsel op eigen merites te beoordelen. Deze leden hadden ernstige bezwaren tegen een aanzienlijk aantal onderdelen van de wetsvoorstellen, die te zamen de stelselherziening beogen uit te maken. Zij hadden hun kritiek daarop reeds kenbaar gemaakt in de betreffende voorlopige verslagen en zouden dat ook in het vervolg van de behandeling nog doen. Indien echter die voorstellen, ondanks de opstelling van de D'66-fractie, toch genade zouden vinden in de ogen van een meerderheid van het parlement dan dient de invoering vervolgens zo goed en zorgvuldig mogelijk te geschieden, aldus deze leden.

Zij wensten daaraan wel toe te voegen dat het hun was opgevallen dat de Invoeringswet niet slechts invoeringsrecht in enge zin behelst, maar dat tevens in het onderhavige wetsvoorstel op nogal wat onderdelen sociale zekerheidsrechten materieel worden beïnvloed. Dat daarbij politieke keuzes in het geding zijn komt, naar het oordeel van deze leden, veel te weinig tot uitdrukking in de presentatie en de toelichting van het wetsvoorstel. Deze leden vroegen het kabinet om alsnog in de memorie van antwoord duidelijk te maken waar die keuzes in het geding zijn, en waar sprake is van «zuiver» invoeringsrecht. Zou dit uitblijven, dan is naar het oordeel van deze leden sprake van misleiding, waar in een invoeringswet zo veel uitkeringsrechten worden aangetast. Als voorbeeld noemden zij het volgende. De wijziging van uitkeringspercentages in AAW en WAO voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten behelst een ingrijpende, materiële wijziging in uitkeringsrechten voor grote groepen uitkeringsgerechtigden, waarvan de betekenis veel verder strekt dan alleen de invoering van de nieuwe Werkloosheidswet. Dit karakter van meer dan één bepaling in dit wetsvoorstel mag naar hun oordeel niet worden verhuld.

Het is daarom de vraag in hoeverre de naam- en redengeving van het voorstel, zoals die in het intitulé, de beweegreden en in artikel 72 (de citeertitel) tot uitdrukking komen, wel een getrouwe weergave vormen van de inhoud en bedoelingen ervan, aldus deze leden. Zij vroegen uitdrukkelijk om een visie van het kabinet op dit onderdeel. In het bijzonder de zinsnede in het intitulé «... en de daarmee verband houdende wijzigingen van een aantal wetten en regelingen» kwam deze leden als onjuist voor.

De leden van de fractie van D'66 zeiden voorts van oordeel te zijn dat invoering van (onderdelen van) de stelselherziening per 1 mei 1986 – indien al mogelijk – in het geheel niet wenselijk is. De stelselherziening vormt een bijzonder ingrijpende operatie, waarover bovendien geen overeenstemming bestaat met en tussen sociale partners. De herziening zal haar invloed niet missen op de andere onderdelen van het sociaal beleid, of die nu al dan niet totstandkomen via de overheid dan wel in samenspraak met de overheid. Immers, ook in de c.a.o.-onderhandelingen zal de positie bij ontslag of arbeidsongeschiktheid een belangrijk punt van overleg vormen.

Ten aanzien van het overleg tussen de sociale partners bestaan voor de komende jaren echter nogal wat andere verwachtingen, ook vanuit de

overheid, waarvan de belangrijkste is de arbeidsduurverkortung. Het zou nu toch wel bijzonder contra-productief zijn indien de stelselherziening indirect – langs bovenomschreven weg – de totstandkoming van de zo gewenste en noodzakelijke arbeidstijdverkortung zou belemmeren. Daarin is immers een hoofdinstrument gelegen ter bestrijding van de werkloosheid en dus ook voor het terugdringen van het volume in de sociale zekerheid. Om deze reden zeiden de leden van de fractie van D'66 van mening te zijn dat de stelselherziening sociale zekerheid, casu quo de invoering daarvan, onderdeel behoort uit te maken van het door deze leden gewenste overleg tussen kabinet, werknemers en werkgevers na de verkiezingen van 21 mei 1986, gericht op de totstandkoming van een sociaal contract voor de periode 1986–1990. Zij zouden hierop meer in concreto terugkomen in het eindverslag over de nieuwe Werkloosheidswet, maar vroegen het kabinet reeds nu daarop in te gaan.

De leden van de fractie van D'66 zouden de bespreking van het onderhavige wetsvoorstel concentreren op de bespreking van de afzonderlijke artikelen. Met betrekking tot het algemeen deel van de memorie van toelichting zouden zij slechts enkele vragen stellen.

Als algemeen uitgangspunt hanteerden zij dat in het kader van de Invoeringswet het behoud van verworven rechten voor hen vooropstaat.

De leden van de fractie van de C.P.N., die voor hun algemene kritiek op de «stelselherziening» verwezen naar hun inbrengen in de voorlopige verslagen over de overige wetsvoorstellen (kamerstukken 19256 t/m 19261) zagen in dit wetsvoorstel een bevestiging van hun standpunt dat iedere haast bij de behandeling van de wetsvoorstellen vermeden dient te worden. De voorgestelde overgangsbepalingen bevatten teveel onduidelijkheden en de gevolgen van de door het kabinet gemaakte keuzes zijn niet geheel te overzien, zo stelden zij. Zij achtten dat niet aanvaardbaar vanuit een oogpunt van rechtszekerheid en zij vreesden dat een en ander zal leiden tot chaos en onduidelijkheid, waarvan zowel de uitvoeringsorganisatie als de betrokkenen het slachtoffer zullen worden. Een dergelijk effect dient naar het oordeel van deze leden vermeden te worden. Zij herhaalden in dit kader dat herziening van het stelsel van sociale zekerheid moet berusten op consensus en dat wijzigingsvoorstellen de rechtszekerheid van betrokkenen niet mogen aantasten.

De leden van de fractie van de C.P.N.-fractie deelden de mening van de Raad van State dat het grote aantal ruime delegatiebepalingen in het wetsvoorstel niet wenselijk is. De reactie van het kabinet in het Nader Rapport ten aanzien van dit onderdeel achtten zij onvoldoende en niet helder. Zij constateerden dat de delegatiebepalingen, die zoals het kabinet stelt nodig zijn omdat niet alle effecten te voorzien zijn, er blijk van geven dat ook bij het kabinet nog veel onduidelijkheden bestaan. Zij vernamen graag of het kabinet van oordeel is dat waar het gaat om de bestaans- en rechtszekerheid van mensen, zulks aanvaardbaar is. Komen genoemde onduidelijkheden voort uit het feit dat uitvoeringsorganen onvoldoende tijd hebben gehad om de mogelijke effecten en complicaties van de voorgestelde maatregelen op hun waarde te schatten, zo vroegen deze leden. Zij waren van mening dat dit wetsvoorstel, waarin de detaillering van de verslechteringen geregeld wordt een groot aantal vragen oproept. Op een aantal onderdelen zouden zij nader ingaan.

De leden van de fractie van de P.P.R. merkten op dat het grote aantal bepalingen van de voorgestelde Invoeringswet de omvangrijke en ingrijpende operatie van de stelselherziening sociale zekerheid tekent. Het toont ook aan dat zorgvuldigheid in de wijze waarop de wetgever de stelselherziening behandelt is geboden. Zij constateerden dat de uitvoeringsorganen nogal wat kritiek hebben geuit op het tot nu toe door het kabinet aangehouden strakke tijdschema van invoeren. Zij verzochten het kabinet om, gegeven de stand van zaken van de parlementaire behandeling,

weer te geven wanneer beoogd wordt de stelselwijziging van kracht te doen worden. Tevens wilden deze leden op de hoogte worden gesteld van de resultaten van het technische overleg met de uitvoeringsorganisaties.

De leden van de P.P.R.-fractie misten in de memorie van toelichting het aspect van de voorlichting van mensen over de vele en vergaande veranderingen in de werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidswetten, de wijzigingen in de AOW en ABW en de nieuwe wetten IOW en TW. Hoe stelt het kabinet zich een zorgvuldige en tijdige voorlichtingscampagne voor? Wordt dit (gedeeltelijk) overgelaten aan de bedrijfsverenigingen? Hoeveel budget is hiervoor uitgetrokken? Deze leden zeiden van mening te zijn dat een goede informatievoorziening over de stelselwijziging evenzeer tot de invoering behoort als de wetsbepalingen.

De leden van de P.S.P.-fractie waren tot hun ongenoegen niet tijdig in staat geweest een bijdrage aan het voorlopig verslag te leveren, ondanks het feit dat het wetsvoorstel bij hen veel vragen had opgeroepen. Deze leden behielden zich het recht voor op een later tijdstip alsnog aan de verdere voorbereiding deel te nemen.

2. DE ADVIEZEN

Het was voor de leden van de C.D.A.-fractie een waar «zoekplaatje» gebleken om – waar de nadruk van dit voorstel van wet meer op de artikelsgewijze behandeling wordt gelegd – een goed overzicht van de adviezen te verkrijgen. Wellicht dat in de memorie van antwoord een wat meer systematisch overzicht kan worden verstrekt van de opvattingen van de diverse adviesorganen over de artikelen en de feitelijke effecten daarvan. Te meer, waar in de memorie van toelichting op de zes andere voorstellen van wet is ingegaan op onderdelen die in het onderhavige wetsvoorstel worden geregeld.

3. WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden reeds een aantal malen verzocht nader inzicht te verkrijgen in de uitwerking van de herlevingsmogelijkheid van de WWV. De zinsnede, dat de WWV na enige jaren haar betekenis zal verliezen behoeft nadere precisering, zo meenden deze leden. Zij waren van oordeel dat het niet vanzelfsprekend is dat de voorzieningen in de WWV, zoals geregeld in artikel 35 en 36, tot aan de intrekking van de Wet Werkloosheidsvoorziening in het kader van die Wet zullen blijven. Zij achtten het, zoals zij reeds in de voorbereiding van het wetsvoorstel voor een nieuwe Werkloosheidswet hadden opgemerkt, noodzakelijk dat op korte termijn duidelijkheid wordt geschapen over de voorzieningen in het kader van de nWW. Zij zagen niet in waarom opnemng van de artikelen met betrekking tot de voorzieningen in de nWW zou moeten wachten tot en met de laatste WWV-gerechtigde.

Op welk moment verwacht het kabinet een totaalbeeld van de voorzieningen te kunnen voorleggen? Wordt overwogen om, vooruitlopend op de herziening van de artikelen 35 en 36 WWV, een van de huidige praktijk afwijkende beleidslijn te voeren? Zo ja, op welke gronden zou dat dan te rechtvaardigen zijn. Welke andere regelingen blijven van kracht totdat de WWV wordt ingetrokken, zo wensten deze leden verder te vernemen. Het woord «bij voorbeeld» moet, zo meenden zij, nader gespecificeerd worden (blz. 2 memorie van toelichting). Wordt hier «bij voorbeeld» gedacht aan het Besluit van 28 juli 1983 met betrekking tot de werkloosheidsuitkering aan cursisten aan een Centrum voor Vakopleiding? Welke zal precies de situatie zijn bij invoering van de nWW voor cursisten aan een dergelijk Centrum?

Tevens wensten deze leden exacte informatie over regelingen gebaseerd op of in de WWV die zullen vervallen bij de invoering van de nWW. In het bijzonder wilden zij vernemen of er nog bepalingen over loongarantie en bovenwettelijke uitkeringen vanwege de werkgever op de werkloosheidsuitkering die nu in de WWV geregeld zijn alsdan zullen verdwijnen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten bovendien te vernemen welke gevolgen voor werknemers de bepaling zal hebben dat zij, die bij inwerkingtreding van de nWW een WW-recht hebben dit tot uiterlijk een ½ jaar na de inwerkingtreding van de nWW kunnen behouden. Deze leden dachten hierbij aan degenen die gedurende de WW-periode een Ziekte-wetuitkering hebben genoten. Zal dit kunnen betekenen dat een zieke werkloze werknemer een deel van de Ziekteperiode onder het oude regime valt en een deel onder het nieuwe regime? Welke effecten voor de duur van de werkloosheidsuitkering zal een ziekteperiode in de WW hebben die langer duurt dan de WW zelf vigeert? Zal iemand die van de WW naar de nWW overgaat, bij voorbeeld omdat er sprake is geweest van ziekte in de WW-periode, te maken krijgen met een vervallen van zijn minimumdagloonbescherming en een overgang naar de Toeslagenwet met alle herberekeningsmethoden van het nieuwe regime? Kan worden medegedeeld hoe de bepaling, dat de WW een half jaar na het in werking treden van de nWW vervalt, uitwerkt in een aantal situaties als bedoeld in artikel 22 WW? Deze leden dachten hierbij in het bijzonder aan de ook in artikel 22 WW bestaande mogelijkheid van een langere uitkeringsduur dan 6 maanden en een herlevingsmogelijkheid van het WW-recht.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten met betrekking tot de overgang van het bestaande regime naar het nieuwe regime een aantal meer algemene vragen te stellen, uitgaand van de gevoelens van «opgewekt vertrouwen» bij betrokken werknemers. Zij verwezen hierbij in de eerste plaats naar de mondelinge vragen van 19 september 1985 over een collectieve ontslaanvraag bij Wolters-Noordhoff. Bij deze collectieve ontslaanvraag bleek dat vanuit het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zelve geadviseerd is met spoed ontslaanvragen in te dienen opdat, rekening houdend met een lange opzegtermijn van oudere werknemers, de betrokken werknemers bij ontslag in ieder geval nog onder het thans bestaande regime zouden vallen. Indien een werknemer bij de aanvang van een ontslagprocedure nog zou mogen rekenen op een uitkering volgens de thans geldende wetten, wat is dan de redelijkheid de datum van invoering van de nieuwe Werkloosheidswet bepalend te doen zijn voor zijn uitkeringsrechten? Kan precies worden vermeld welke datum bij de overgangperiode geldt? Deze leden dachten hierbij aan de volgende casusposities. Een werknemer krijgt ontslag in de periode vóór inwerkingtreding van de nWW. Zijn werkgever is gehouden tot loondoorbetaling gedurende een aantal weken. In die periode wordt de nWW van kracht. Welk moment geldt dan voor de toetreding tot de werkloosheidsregeling? Maakt het nog verschil of de werknemer gedurende die periode arbeid verricht of dat hij op non-actief is gesteld? Kan worden uiteengezet wat het voor een werknemer zal betekenen wanneer hij de leeftijd van 47½ jaar pas heeft overschreden en zijn eerste werkloosheidsdag net valt voor de invoering van de nWW (en hij bij de huidige wetgeving dus had mogen rekenen op een half jaar WW-uitkering, twee jaar WWV-uitkering en daarna een uitkering ingevolge de interimmaatregel) en wat zal er gebeuren wanneer diezelfde werknemer een week later wordt ontslagen, dus op het moment dat de nWW ingevoerd zal zijn? Wat is het inkomensverschil tussen deze situaties voor iemand met een modaal inkomen? Hoe werkt de overgangperiode concreet uit voor iemand die 57½ jaar is maar nog in zijn ontslagperiode (werk met loondoorbetaling) verkeert op het moment dat de overgang van de huidige wet naar de nieuwe wetgeving plaats vindt? Is in dergelijke situaties te verwachten dat de ontslagperiodes (bij voorbeeld bij collectief ontslag) zullen worden ingekort zodat een werknemer werkloos zal worden onder de werking van de huidige WW?

Naast de mogelijke verslechtingen die optreden voor werknemers die in de overgangperiode met werkloosheid worden geconfronteerd – en naar het oordeel van de P.v.d.A.-fractieleden zal dat in de meeste gevallen het effect zijn – bestaat er wellicht voor sommige groepen werknemers, dan wel werknemers in bepaalde omstandigheden, de mogelijkheid dat de nWW en in het bijzonder de daarbij behorende vervolgitkering een voordeel kan zijn. Deze leden wensten nadere informatie omtrent de groepen voor wie dit zou gelden. Kan een werknemer die werkloos wordt onder het huidige regime de mogelijkheid hebben te opteren voor het nieuwe uitkeringssysteem indien dit in zijn voordeel zou zijn en andersom?

De leden van de P.v.d.A.-fractie vermochten niet in te zien waarom het van wijs beleid zou getuigen om werknemers van 57½ jaar en ouder met een WWV-uitkering alsnog terug te brengen naar het uitkeringssysteem van de nWW en de Toeslagenwet. Waarom wordt er niet voor gekozen voor deze groep werkloze werknemers de bestaande situatie – uitkering door de gemeenten met een minimumdagloongarantie – te laten voortbestaan? Deze leden wezen er – wellicht ten overvloede – nogmaals op dat naar hun oordeel de verdere beëindiging van de minimumdagloonbepalingen voor oudere werknemers niet zou moeten plaats vinden. Al een aantal malen, onlangs nog op 1 januari 1986 is de verdere fasegewijze beëindiging, opgeschort. Het leek deze leden verstandig noch in de inkomenspositie noch waar het betreft de uitvoeringsinstantie iets te wijzigen. Kan worden uiteengezet of in de kabinetsplannen zich problemen kunnen voordoen voor deze groep oudere werknemers waar – bij voorbeeld in de sfeer van een sociaal plan – bovenwettelijke regelingen zijn getroffen, indien onverhoopt toch zou worden besloten deze werknemers onder te brengen onder het nWW-regime? In het bijzonder de werking van de Toeslagenwet zou, zo stelden deze leden, wellicht gevolgen kunnen hebben voor collectief dan wel individueel regelde aanvullingen. Kan buiten iedere twijfel worden gesteld dat afvloeiingsregelingen en sociale plannen met betrekking tot die werknemers onverkort van kracht zullen blijven, zonder dat zich hier financiële problemen kunnen voordoen voor hetzij de werknemers danwel de werkgevers?

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren tevens geïnteresseerd in de overgangssituatie voor werknemers die naast een werkloosheidsuitkering een pensioen ontvangen uit vroegere dienstbetrekking. Verandert er voor deze werknemers iets in hun situatie, in het geval zij reeds werkloos zijn bij het ingaan van de nWW? Zo ja, welke veranderingen zijn dat?

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten voorts cijfermatige informatie over de mogelijke verslechtingen voor oudere werknemers als gevolg van de overgang uit de interimregeling naar de IOW, bij voorbeeld, nu de nevenverdienstenregeling zal worden gewijzigd.

De leden van de P.v.d.A.-fractie, hier aan het woord, wensten ook verheldering waar het betreft de zinsnede dat alleenstaande werklozen tussen de 23 en 27 jaar niet in een situatie kunnen geraken dat hun bruto werkloosheidsuitkering zal leiden tot een netto uitkering, die lager is dan de geldende bijstandsnorm, indien zij daarvoor het wettelijk minimumloon plachten te verdienen. Geldt deze garantie alleen voor de overgangperiodes? Is het feitelijk effect van de verlaging van de uitkeringspercentages dat een 23- tot 27-jarige alleenstaande werkloze onder het geldend sociaal minimum zal vallen? Wat is de reden dat het kabinet weigert binnen het stelsel zelf het sociale minimum te garanderen? Zij verwezen naar de memorie van antwoord van de nieuwe Werkloosheidswet, waar het kabinet stelt dat de voorgestelde overgangsregeling gelijk gesteld kan worden met een structurele regeling. Waarom dit zo is wordt helaas niet vermeld, terwijl hier toch een zeer wezenlijk principiële punt aan de orde is. Oplossing van het vraagstuk wordt pas mogelijk geacht bij de aanpassing van de fiscale systematiek. Met betrekking tot de uitkeringen aan personen

jonger dan 23 jaar wenst het kabinet het sociale minimum niet meer te garanderen dan via een aanvullende ABW-uitkering. Moet daaruit worden afgeleid dat de minimumbescherming in de ogen van het kabinet slechts relevant is voor werknemers van 23 jaar en ouder, voor zover het de werknemersverzekeringen betreft?

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden in het voorlopig verslag over de nWW al vragen gesteld over het feit dat ambtenaren en daarmee gelijkgestelden voor wat betreft de arbeidsverleden-eis en de referteperiode in de problemen kunnen komen met de nWW, omdat perioden, doorgebracht als werknemer in overheids sfeer, niet meetellen als perioden waarin als werknemer arbeid is verricht. Is met de in dit wetsvoorstel voorgestelde wijzigingen een einde gekomen aan dit probleem. Is er dan geen enkele situatie meer denkbaar waarin door het werkzaam zijn in een ambtelijke dienstbetrekking voorafgaand aan een positie als werknemer mensen zowel met betrekking tot de referte-eis als de arbeidsverleden-eis tussen wal en schip kunnen komen te vallen? Doet trouwens het omgekeerde probleem zich niet evenzeer voor dat voor de bepaling van een ambtelijke wachtgeld- en werkloosheidsuitkering perioden doorgebracht als werknemer niet meetellen voor de uitkeringsduur van de overheidsregeling? Deze leden wensten hierop een uitgebreide reactie.

Enige verduidelijking behoeft, naar de opvatting van de C.D.A.-fractieleiden, de passage op blz. 3 van de memorie van toelichting waar gemereerd wordt dat bij de overgang van WW naar WWV een «soortgelijk» onderzoek plaatsvindt als bij de Toeslagenwet zal plaatsvinden.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met instemming kennis genomen van het feit dat in het overgangsrecht ervan wordt uitgegaan dat het beste recht voorgaat. Zij wensten echter in dit verband een antwoord op de vraag of in geval van een verlengde WWV-uitkering (de zogenoemde 57,5-jarigen regeling) de betrokkenen niet met een veranderd uitkeringsregime te maken zullen krijgen. Zij verwezen bij deze vraag naar het persbericht van het ministerie bij het onderhavige wetsvoorstel dat op dit punt onduidelijkheid schept (zie persbericht 86/11 blz. 2 eerste alinea).

De leden van de fractie van D'66 vroegen of op het moment van intrekking van de WWV, 2 jaar na invoering van het wetsvoorstel, de in de WWV voorkomende voorzieningen gevaar zullen lopen. Zullen deze dan reeds geregeld zijn in de nWW? Wat zal de gang van zaken zijn indien dit laatste niet het geval is. Ligt het dan voor de hand de «voorzieningen-artikelen» van de WWV tot nader order van kracht te laten? Ziet het kabinet dit als een mogelijkheid?

De leden van de fractie van de P.P.R. waren tevreden met het onderdeel van de overgangsbepalingen waarin de minimumdagloongarantie in de WWV ook wordt gegeven aan WWV-gerechtigden die niet-gehuwd samenwonen. Gegeven de per 1983 geldende verslechtering in deze garantie, te weten uitsluitend nog voor gehuwden of ongehuwden met kinderen, beschouwden zij dit als een relatieve verbetering. Zij vroegen evenwel hoe de WWV-gerechtigden, die na ingang van de stelselherziening alsnog recht hebben op een minimumdagloongarantie hiervan op de hoogte worden gesteld. Ontvangen alle lopende WWV-gevallen met een uitkering onder het minimum hierover persoonlijk en tijdig duidelijke informatie?

De P.P.R.-fractieleiden toonden zich echter verbaasd over de geheel andere overgang die het kabinet heeft gekozen voor de WWV-gerechtigde die op het moment van de invoering van de stelselherziening niet-gehuwd samenwoont. Deze groep wil het kabinet onder de Toeslagenwet laten vallen met het argument van gelijke behandeling. Maar er is toch ook sprake van gelijke behandeling indien voor deze groep, net als vóór 1983,

de minimumdagloongarantie geldt? Naar de mening van deze leden zou dit ook logischer zijn: gelijke behandeling van alle «oude» gevallen, zowel in de WW als in de WWV. Graag kregen zij hierop een reactie van het kabinet.

De leden van de P.P.R.-fractie, hier aan het woord, verzochten het kabinet voorts nader in te gaan op de opmerking op blz. 3 van de memorie van toelichting dat er in de vooruitzichten voor werklozen die ouder zijn dan 57½ jaar en op de dag van de inwerkingtreding van de nWW een WWV-uitkering hebben «niets verandert». Betekent dit dat het kabinet geen materieel verschil aanwezig acht tussen het systeem van de minimumdagloonbepalingen en de Toeslagenwet?

Vindt het kabinet het geen verschil dat de Toeslagenwet wél en de huidige minimumdagloongarantie géén rekening houdt met niet-gehuwd samenwonenden? Is niet bij voorbeeld ook een verschil tussen beide regimes de uiteenlopende uitleg van het begrip verwijfbare werkloosheid, waaraan de nieuwe Werkloosheidswet vergaander gevolgen verbindt dan de huidige WW?

Deze leden vroegen het kabinet om nader aan te duiden hoe de overgang van rechten verloopt van werklozen die ten tijde van de inwerkingtreding van nWW een minimumuitkering ontvangen op grond van de interimvoorziening van de WWV. Is hun recht op IOW in alle gevallen verzekerd of zijn daaraan extra voorwaarden verbonden en, zo ja, welke?

4. ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSUITKERINGEN

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden bij het wetsvoorstel met betrekking tot de afschaffing van de verdiscontering van de werkloosheid in de arbeidsongeschiktheidsuitkering (19 256) reeds hun bezwaren geuit tegen deze voorstellen en de effecten daarvan, namelijk dat arbeidsongeschikte werknemers met een gedeeltelijke restcapaciteit veelvuldig in de situatie kunnen geraken van meer dan één uitkering en wellicht ook nog inkomen uit arbeid.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten in de eerste plaats te vernemen hoe de uitkeringsduur in de nWW van een gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemer zal plaats vinden. Telt de periode van de WAO-uitkering mee als arbeidsverleden of is het inderdaad de bedoeling dat de bedrijfsvereniging nagaat of er in de periode voordat de arbeidsongeschiktheid voldoende jaren is gewerkt? Is dit voor de bedrijfsvereniging een doelmogelijke uitvoeringsmethodiek? Zijn mensen in staat aan te tonen hoe hun arbeidsverleden in een mogelijk zeer ver verleden heeft uitgezien? Wat zijn de gevolgen van de arbeidsverleden-eis voor vroeggehandicapten? Indien de periode van de arbeidsongeschiktheidsuitkering niet zou meetellen is er immers per definitie geen sprake van een arbeidsverleden. Kan het kabinet tevens uiteenzetten wat de gevolgen zouden zijn voor arbeidsongeschikten onder de 35 jaar ten aanzien van de nWW-uitkeringsduur *indien onverhoopt de uitkeringsduur nog met een ½ jaar zou worden bekort*, zoals is gesuggereerd door het kabinet te doen als uitruil tegen het laten vervallen van de stapsgewijze vermindering? Wat zijn de precieze gevolgen van de bepaling dat voor arbeidsongeschikten die langer dan 5 jaar een WAO-uitkering hebben recht hebben op een aanvullende uitkering tot maximaal 5 jaar? Wordt met deze aanvullende uitkering de werkloosheidsuitkering krachtens de nWW bedoeld? In welke situatie wordt dan een uitkeringsduur van 5 jaar bereikt voor mensen jonger dan 35 jaar? Of wordt met deze bepaling bedoeld dat zij die 5 jaar of langer WAO-gerechtigd zijn in ieder geval nog gedurende vijf jaar een aanvulling, een werkloosheidsuitkering krachtens de nWW zullen krijgen? Geldt de verdubbeling van de uitkeringsduur krachtens de nWW ook voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten of zij die de WAO geheel arbeidsgeschikt

verlaten wanneer zij boven de 35 jaar zijn en niet op grond van de collectieve afschatting maar op grond van een individuele keuring geheel of gedeeltelijk arbeidsgeschikt worden verklaard? Zo ja, wat is dan de ratio van deze beperking in duur van maximaal 5 jaar een aanvullende uitkering? Zo neen, waarom zouden deze mensen dan geen recht hebben op een langere uitkeringsduur in de nWW zoals hun jongere leeftijdsgenoten? Licht het in de bedoeling ook voor nieuwe gevallen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn de werkloosheidsuitkeringsduur te verdubbelen? Zo neen, waarom niet? En hoe staat het met degenen die voor minder dan 15% arbeidsongeschikt worden verklaard?

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten ook geïnformeerd te worden over de positie van degenen die vanuit een gedeeltelijke WAO en een gedeeltelijke nWW uitkering een baan aanvaarden. Wat gebeurt er met hun WW-uitkering indien iemand na 5 maanden weer werkloos wordt, en wat gebeurt er indien de werkloosheid na 7 maanden weer intreedt?

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten uitgebreid geïnformeerd te worden over de inkomenssituatie van alleenstaande arbeidsongeschikten met een AAW-uitkering. Moet uit de tabel in de memorie van antwoord nWW (19 261, nr. 8, blz. 147) worden afgeleid dat 127 500 mensen met een AAW-uitkering door de wijziging van de systematiek die het voorliggende wetsvoorstel behelst hun rechtspositie en uitkeringshoogte zullen zien aangetast?

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden dat voor een arbeidsongeschikte werknemer jonger dan 27 jaar met een AWW-uitkering de inkomensgevolgen extreem scherp zullen zijn indien als gevolg van de nieuw gekozen systematiek zowel de AAW-grondslag wordt gewijzigd als eventuele verdisconteringsbepalingen een rol gaan spelen.

In de memorie van toelichting staat, zo constateerden de leden van de P.v.d.A.-fractie, dat het laten vervallen van de hoge AAW-grondslag een aantal uitvoeringsmoeilijkheden zal opleveren. In het voorgestelde systeem zou, tegelijk met de herbeoordeling, de vraag moeten worden beantwoord of een arbeidsongeschikte met een AAW-uitkering voor een toeslag op grond van de Toeslagenwet in aanmerking komt. Kan dit betekenen dat het moment van herkeuring bepalend is voor een relatieve bevoor- of benadeling van de betrokkene? Ware het, uitgaand van de wetsvoorstellen, in dat geval niet meer logisch voor de huidige AAW-gerechtigden de overgang van de hoge naar de lage AAW-grondslag met een toeslag op grond van de Toeslagenwet allen op een gelijk moment te doen overgaan naar de nieuwe systematiek zodat voor alle oude gevallen op hetzelfde moment de overgang plaatsvindt? De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen er op dat zij met betrekking tot de Toeslagenwet een groot aantal problemen voorzien, waarop zij bij de behandeling van dat wetsvoorstel nader zouden ingaan.

De leden van de P.v.d.A.-fractie, hier aan het woord, wensten – in gedachten houdend hun opvattingen dat voor één-oudergezinnen in de AAW een uitkering ter hoogte van de gezinsbijstand zal kunnen worden gehandhaafd – nader geïnformeerd te worden over de voorgenomen herziening van de AWW, waarmee de wijziging van de inkomensbescherming van één-oudergezinnen zal worden gecombineerd. Op welke termijn vermoedt het kabinet dat concrete voorstellen ingediend kunnen worden? Hoeveel één-oudergezinnen zijn momenteel aangewezen op een AWW-uitkering en zien hun uitkering dalen van 100% naar 90%? Grote bezwaren hadden de leden van deze fractie tegen de formulering in het voorliggende wetsvoorstel (artikel 39, derde lid), dat de huidige uitkeringsregeling wordt voortgezet «tot een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen datum» en dat een ongehuwde, onder bepaalde voorwaarden, «voor de toepassing van de Toeslagenwet als gehuwd aangemerkt» kan worden. Zijn de staatssecretarissen bereid de algemene maatregel van bestuur te vervangen door een wettelijke regeling, ten einde betrokkenen in ieder

geval een minimum aan bescherming te bieden? Vallen overigens alle één-ouder gezinnen onder de voorgestelde formulering? En indien dit niet het geval is, welke groepen zijn dat dan en hoeveel personen betreft dit? Ware het niet juist alle in de sociale verzekering geregelde inkomensbeschermingsbepalingen te handhaven op het niveau van de weduwe met kinderen onder de 18 jaar?

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten voorts de stelling, dat de verschuivingen in de premielastverdeling als gevolg van de afschaffing van de verdiscontering geleidelijk zal plaats vinden, cijfermatig uiteengezet te krijgen. Hadden zij het goed begrepen dat voor gedeeltelijk arbeidsgeschikte werknemers het uitkeringsregime zal gelden van de nWW-uitkering, zij het dan met een dubbele uitkeringsduur, maar dat de financiering van deze uitkeringen zal verlopen via het Arbeidsongeschiktheidsfonds? Kunnen de financiële effecten voor de verschillende fondsen en de premie-effecten hiervan worden weergegeven? Zal dan voor de financiering tussen «oude» en «nieuwe» gevallen een onderscheid worden gemaakt? Kan overigens, zo verzochten de leden van de P.v.d.A.-fractie, een indicatie worden gegeven, rekening houdend met de voorgestelde staffeling van de WAO/AAW-uitkering, welk deel van de inkomsten van de werknemers onder de 35 jaar afkomstig zal zijn uit de arbeidsongeschiktheidsuitkering en welk deel uit de werkloosheidsuitkering, en later uit de ABW? Deze leden vroegen dit, uitgaand van de berekeningsmethode die het kabinet zelf hanteert, daarbij aantekend dat zij deze berekeningen geenszins in overeenstemming achtten met de werkelijkheid. De leden van de P.v.d.A.-fractie verzochten tevens om een antwoord op de vraag of het wegvallen van de hoge en de middengrondslag-AAW in het kader van de verdiscontering nog effecten zal hebben in het geval een gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemer met een AAW-uitkering ABW-gerechtigd wordt. Zal het ABW-deel niet per definitie kleiner zijn met behoud van de hoge grondslag dan wanneer betrokkene een naar de lage grondslag berekende uitkering heeft? Wat zijn daarvan de financiële gevolgen voor het AAF en de rijksbegroting?

De leden van de P.v.d.A.-fractie maakten vervolgens een aantal opmerkingen met betrekking tot de staffeling in de AAW/WAO. Zij begrepen uit de memorie van toelichting dat de wijziging van de uitkeringspercentages AAW/WAO en de daarbij behorende staffeling zijn oorsprong vindt in de in de nWW gekozen systematiek bij samenloop van werkloosheid en arbeidsongeschiktheid. Moet begrepen worden dat dit vraagstuk in het bijzonder voorkomt uit het kabinetsvoornemen de uitkering bij werkloosheid in halfjaarlijkse stappen te verminderen? Zou het door het kabinet gesignaleerde vraagstuk zich ook voordoen indien de stapsgewijze vermindering van de werkloosheidsuitkeringen niet zou plaats vinden? Kan het kabinet nog eens duidelijk uiteenzetten waarom een goede samenloop van werkloosheidsuitkering en arbeidsongeschiktheidsuitkering niet mogelijk zou zijn bij de bestaande staffeling? De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden tot op heden uit de uitvoeringspraktijk geen signalen ontvangen dat de huidige regeling van samenloop van bruto- en netto-uitkeringen onbevredigend zou werken. In meer informatie op dit onderdeel waren zij zeer geïnteresseerd.

Van welke ongelijkheid zou er dan sprake zijn tussen arbeidsongeschikte werklozen en andere werkloze werknemers? Ingeval het probleem veeleer is gelegen in een vermeende ongelijkheid tussen werkenden met een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering en werklozen met een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering dan zouden deze leden dat eveneens nader uiteengezet willen zien. Indien de vermeende ongelijkheid zich zou voordoen tussen werklozen met een gedeeltelijke baan en arbeidsongeschikten met een gedeeltelijke baan, dan zouden de leden van de P.v.d.A.-fractie nader gemotiveerd willen hebben waarom, gezien de andere situatie van een gedeeltelijk arbeidsongeschikte en gezien de aard van de WAO, een dergelijk onderscheid niet zou mogen bestaan.

Bestaat er ook in de thans vigerende wetgeving geen onderscheid tussen de anticumulatiebepalingen van de WAO en de verrekeningsystematiek van de werkloosheidsuitkering?

De leden van de P.v.d.A.-fractie, hier nog aan het woord, merkten dienaangaande op dat zij niet konden inzien waarom een dergelijke wijziging van de WAO/AWW plaats zou moeten vinden in de Invoeringswet. In de toelichting op de Invoeringswet wordt de suggestie verwoord als zou het gaan om tijdelijke overgangsbepalingen. Indien het een noodzakelijke maatregel zou zijn, kan dan worden vermeld voor welke overgangsperiode deze andere staffeling zou moeten gelden? De leden van de P.v.d.A.-fractie zagen bovendien gaarne een aantal rekenvoorbeelden tegemoet over de materiële effecten van deze gewijzigde staffeling voor werkloze en werkende werknemers met een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering bij de diverse arbeidsongeschiktheidspercentages. Zij merkten op dat naar het oordeel van het kabinet thans sprake zal zijn van een strikt individueel uitkeringsrecht in de AAW, dat wil zeggen zonder dat er sprake zal zijn van anticumulatie indien bij een echtpaar beide partners aanspraak kunnen doen gelden op een AAW-uitkering. De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten de in de memorie van toelichting gekozen formulering niet geheel duidelijk. Betekent dit inderdaad dat beide partners een uitkering, berekend volgens de lage grondslag, zullen ontvangen? Of betekent de formulering dat niet meer op beide uitkeringen een korting zal plaats vinden zodat zij samen het minimumloon niet meer te boven zullen gaan, maar dat er slechts op een van de uitkeringen zal worden gekort? Wat is de reden waarom deze wijziging in de Invoeringswet is opgenomen? Kan nader worden uiteengezet waarom het kabinet enerzijds de bestaande anticumulatie in de AOW wenst uit te breiden naar ongehuwd samenwonenden terwijl het tegelijkertijd voorstelt de anticumulatie te doen vervallen voor gehuwden in de AAW? Alleen het argument dat het hier om een loondervingsregeling gaat, waarop dus ook geen partnertoets mag plaatsvinden, sprak deze leden onvoldoende aan. De AAW is toch ook een volksverzekering? Ook bij de IOW, zo merkten deze leden op, wordt niet uitgegaan van een individuele 70%-uitkering. De leden van de P.v.d.A.-fractie ondersteunden de doelstelling van het kabinet te komen tot individuele uitkeringen. Wel achtten zij het beleid wezenlijk niet consistent. Welke zouden de financiële gevolgen zijn om alle verzekeringen op deze leest te schoeien?

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten meer informatie over de individuele uitkeringsrechten in de AAW in relatie tot de AOW en de IOW. Zij achtten het weliswaar positief dat voor deeltijdwerkenden met een verantwoordelijkheid voor anderen de minimumbescherming ook geldt, maar zeiden van oordeel te blijven dat ten principale een minimumbescherming behoort te bestaan voor een ieder, dus ook voor ongehuwden, ook voor deeltijdwerkenden. Zij meenden dat het voor een alleenstaande, die werkend het voor hem geldend sociaal minimum verdient, eveneens het sociaal minimum in een uitkeringssituatie moet zijn gegarandeerd. Wie werkend minder verdient behoeft eveneens een zekere bescherming, echter het is dan niet onlogisch de uitkering niet het verdiende inkomen te boven te laten gaan. Met betrekking tot de voorgestelde regeling vroegen deze leden, wellicht ten overvloede, of deze garantie voor deeltijdwerkenden die anderen tot hun onderhoud hebben alleen geldt voor de AAW of ook voor alle andere sociale zekerheidsregelingen. Deze leden achtten nadere toelichting op deze punten zeer gewenst. Zij wezen in dit verband op de kritiek van prof. dr. G. M. J. Veldkamp in Sociaal Maandblad Arbeid (1986, nr. 2), welke paragraaf (2.4) werd ingebracht door mevrouw drs. M. Bruyn-Hundt en mevrouw mr. C. Passchier, die het niet laten gelden van de Toeslagenwet voor deeltijdwerkenden als een van de vele bezwaren tegen de stelselherziening aanvoert.

Met betrekking tot de verrekening van uitkeringen tussen de bedrijfsverenigingen en de gemeenten merkten deze leden nog op dat indien een werknemer een uitkering heeft gehad ingevolge de Algemene Bijstandswet die later moet worden verrekend, het voorkomt dat de betrokkene zelf met de terugbetaling wordt geconfronteerd, waarbij, afhankelijk of het bedrag in hetzelfde of in het volgend kalenderjaar wordt uitbetaald, betrokkene te maken krijgt met een netto dan wel een bruto terugbetaling. De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten hierover nader geïnformeerd te worden en zouden een oplossing voor dit vraagstuk op prijs stellen.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden begrepen dat de aanvullende (vervolg)uitkering bij arbeidsongeschiktheid ten laste komt van het Arbeidsongeschiktheidsfonds. Zij vroegen of dit ook geldt bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid waarbij de betrokkene naast een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering een gedeeltelijke werkloosheidsuitkering heeft. Komt de aanvullende (vervolg)uitkering dan naar rato ten laste van de twee betreffende fondsen danwel van het meest gereede fonds? Indien dat laatste het geval is, wordt het dan verrekend?

De leden van de fractie van D'66 hadden in het kader van de behandeling van de nWW hun bezwaren kenbaar gemaakt tegen de positie van huidige jeugdige uitkeringsgerechtigden in de AAW na de stelselherziening. Op deze plaats vroegen zij het kabinet hoe het zich voorstelt te handelen indien het moment waarop de uitkering, berekend overeenkomstig de nieuwe regeling, hoger uitkomt dan hun huidige uitkering (blz. 5 van de memorie van toelichting), lang op zich laat wachten. Garandeert het kabinet dat ook in de toekomst in het geval de huidige uitkering gehandhaafd blijft?

Deze leden begrepen voorts niet waarom de overgangsregeling voor ongehuwde arbeidsongeschikten met kinderen in de toekomst nader zal worden bezien in het kader van de voorgenomen herziening van de AWW. Niet alle ongehuwde arbeidsongeschikten vallen immers onder die wet? Deze leden zouden bij de artikelsgewijze bespreking terugkomen op de veranderingen in uitkeringspercentages AAW en WAO.

De leden van de fractie van D'66 beoordeelden het positief dat in de toekomst een strikt individueel recht op AWW-uitkering zal bestaan. Zij namen er nota van dat deeltijdwerkers – anders dan nu in de AAW – recht zullen hebben op een toeslag op grond van de Toeslagenwet (blz. 6, memorie van toelichting). Dat geldt echter niet voor alleenstaanden, zo constateerden zij. Voor hen geldt derhalve niet in alle gevallen het recht op sociaal minimum op grond van AAW en/of Toeslagenwet. Deze leden achtten dit niet aanvaardbaar. Op welke wijze dit naar hun mening zou moeten worden opgelost hadden zij verwoord in het voorlopig verslag op de nWW. Zij vroegen voorts welke materiële wijzigingen in de personenkring van AAW en WAO door dit wetsvoorstel zullen ontstaan. Hebben deze ook gevolgen voor bestaande gevallen, zo vroegen deze leden.

De leden van de fractie van de P.P.R. vonden dat het kabinet in zijn toelichting op het voornemen om de Toeslagenwet van toepassing te doen zijn op AWW-uitkeringen zeer summier is gebleven. Deze verandering heeft immers gevolgen voor AWW-gerechtigden, wier echtgenoot een inkomen uit arbeid had, omdat de vrijlatingsregeling maar voor een beperkte tijd geldt. De P.P.R.-fractieleiden verzochten het kabinet om alsnog nader in te gaan op deze groep waaronder zich relatief veel ex-zelfstandigen bevinden. Welke verschillen in inkomenspositie tussen de huidige AWW-grondslagensystematiek en de voorgenomen AAW-TW-systematiek treden op? Kan het kabinet hiervan rekenvoorbeelden geven, vóór en na afloop van de vrijstellingsregeling? Is bekend om hoeveel mensen, c.q. huishoudens het hier gaat?

De P.P.R.-fractieleden merkten op dat in het wetsvoorstel voorbij is gegaan aan de inkomensgevolgen voor AAW-gerechtigden met een kind jonger dan 18 jaar, die niet-gehuwd samenwonen met een verdienende partner. Zij worden vanaf de inwerkingtreding van de stelselherziening geconfronteerd met een inkomensachteruitgang van 30% ineens. Is het kabinet bereid om voor deze groep alsnog een voor hen minder ongunstige oplossing te zoeken?

5. OVERIGE ONDERWERPEN

5.1. De Ziektewet

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat door de voorgestelde wijziging van het Burgerlijk Wetboek (BW) – waartegen zij reeds in het voorlopig verslag over de Toeslagenwet bezwaar hadden aangetekend – een kennelijk misverstand zou kunnen ontstaan. In de bijdrage van mr. F. J. C. de Kok in Sociaal Maandblad Arbeid (1986, nr. 2) wordt verondersteld dat bij de invoering van een doorbetalingsverplichting vanwege de werkgever gedurende de eerste zes weken van ziekte er geen uitkering meer vanwege de Ziektewet zou behoeven te worden uitgekeerd. De eerste vraag die bij deze leden rees was of het standpunt van De Kok een juiste interpretatie van de betrokken wetswijziging inhoudt. Indien dit niet het geval zou zijn dan verdient het toch ten minste aanbeveling een duidelijke redactie te kiezen. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat wetteksten zelfs bij specialisten op het terrein van de sociale zekerheid tot misverstanden aanleiding zouden kunnen geven. Indien het standpunt wel juist zou zijn, wezen deze leden deze nog resoluter af. Ook wanneer het slechts zou gaan om de bepaling dat de werkgever verplicht zou zijn ten minste het minimumloon door te betalen zou dat al veel problemen doen rijzen. Zou bij een doorbetalingsverplichting vanwege de werkgever in het BW niet in het bijzonder op werknemers een aandrang worden uitgeoefend zich minder snel ziek te melden?

Betekent de zinsnede dat de eerste zes weken in ieder geval het voor betrokkene geldende minimumloon moet worden doorbetaald dat er slechts differentiatie zou kunnen plaats vinden afhankelijk van de leeftijd van betrokkene of wordt hiermee bedoeld dat ten minste het voor betrokkene geldende sociaal minimum moet worden uitbetaald, in welk geval de werkgever zou moeten onderzoeken wat de leefsituatie van de betrokkene is? Kan nader worden uiteengezet hoe een dergelijke betalingsverplichting zich verhoudt tot de nu in diverse besluiten van de bedrijfsvereniging neergelegde regelingen over bovenwettelijke uitkeringen? Betekent deze wijziging van het BW dat, door de invoering van de Toeslagenwet, zich straks een uitbetalingssysteem in het kader van de Ziektewet kan voordoen, waarbij naast een betalingsverplichting vanwege de werkgever ook nog een uitkering vanwege de Toeslagenwet kan voorkomen (bij voorbeeld voor jeugdige werknemers, die gehuwd zijn)? Wat zijn precies de gevolgen voor een werknemer die binnen een beperkte periode opnieuw ziek wordt?

5.2. De Organisatiewet Sociale Verzekering

Zolang onduidelijk is hoelang de WWV nog zal blijven bestaan, onder meer in verband met de herlevingsmogelijkheid van oude WWV-rechten kan, zo meenden de leden van de P.v.d.A.-fractie, moeilijk een goed doordachte uitspraak worden gedaan over de financiële gevolgen van de wetgeving voor de gemeenten. Deze leden wezen erop dat zij in de memorie van antwoord bij de nWW een brief toegezegd hadden gekregen over de financiële gevolgen van de stelselherziening voor de gemeenten in het algemeen en de wijze waarop deze gevolgen zouden worden

opgelost. Deze brief misten zij node. Ook waar het gaat om enkele geringere uitvoeringstaken met betrekking tot de WWV hadden deze leden vragen. Blijft, bij voorbeeld, de WWV-commissie bestaan?

De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten de financiële gevolgen voor de gemeenten, alsmede de personele gevolgen uitermate onzeker en slecht gemotiveerd. Betekent het bij voorbeeld dat er geen gedwongen ontslagen zullen plaats vinden? Zal er met betrekking tot de uitkomsten van het gezamenlijk overleg ook overleg plaats vinden met de betrokken vakorganisaties? Zullen de eventuele kosten van wachtgeldregelingen ten laste van de gemeenten komen? Is omtrent het voornemen, zoals neergelegd in de memorie van toelichting op de Invoeringswet, opnieuw advies van de Raad voor Gemeentefinanciën gevraagd? Hun voorlopige opvatting luidt, zo zeiden zij, dat de formulering van artikel 57 een zo grote mate van vrijblijvendheid in zich houdt dat zij hiermede niet kunnen instemmen.

5.3. De Coördinatiewet Sociale Verzekering

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden over het vraagstuk van inkomsten uit meer bronnen de vraag of deze vaak voorkomende situatie (bij voorbeeld een arbeidsongeschiktheidsuitkering en een werkloosheidsuitkering etc.) niet veelvuldig aanleiding zal zijn voor problemen in de fiscale sfeer, omdat mogelijk bijzondere tarieven in het kader van de loonbelasting zullen gelden. Welke problemen zijn reeds opgelost en welke blijven nog bestaan? Zij dachten hierbij aan het verschil tussen de vereveningsbijdragen in uitkeringen en premieheffing bij loon, aan de franchise in de WAO en aan de mogelijke samenvoeging van inkomsten uit uitkering en arbeid waar het gaat om de ziekenfondspremie. Zal slechts de Werkloosheidsuitkering aan te merken zijn als «loon» en wat betekent dit dan voor iemand met een WAO-uitkering en een werkloosheidsuitkering? Is het mogelijk dat door deze wijziging van de Coördinatiewet voor betrokken werknemers, bij voorbeeld zij die een gedeeltelijke werkloosheidsuitkering hebben en gedeeltelijk werkzaam zijn, inkomenseffecten ontstaan in negatieve (of wellicht zelfs in positieve) zin. Zo dat het geval kan zijn, kan dat dan worden weergegeven aan de hand van enkele voorbeelden?

De leden van de fractie van D'66 vroegen of het enig verschil kan uitmaken in het netto-inkomen of over een uitkering de vereveningsbijdragen wordt geheven, dan wel premies verschuldigd zijn.

5.4. De Algemene Bijstandswet

In hoofdstuk VII van het voorliggende wetsvoorstel worden het Bijstandsbesluit landelijke normering en het Bijstandsbesluit landelijke draagkracht-criteria gewijzigd. Het verbaasde de leden van de P.v.d.A.-fractie dat zonder nadere motivering en staatsrechtelijk niet gebruikelijk een algemene maatregel van bestuur bij wet wordt gewijzigd. Hoe verhoudt zich het gedeelte van de Bijstandsbesluiten dat bij wet is vastgesteld tot het gedeelte dat bij Koninklijk besluit is vastgesteld. In artikel 60 wordt voorgesteld de ABW zo te wijzigen dat zonder machtiging van de rechthebbende de nWW en TW-uitkering kan worden verrekend met de ABW. Zal de rechthebbende hierover worden ingelicht? Welke procedure zal worden toegepast indien buiten de schuld van rechthebbende een fout is gemaakt. In welke andere wetten, zo vroegen deze leden, in het bijzonder op het terrein van de belastingen, kan zonder machtiging van de rechthebbende op deze wijze worden verrekend?

De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden het op prijs stellen de nieuwe Bijstandsbesluiten, zoals deze nu worden voorgesteld, in hun geheel te ontvangen, zodat een duidelijker inzicht in de volledige tekst kan worden verkregen. Overlegging van de concept-besluiten als bijlage bij de memorie van antwoord zouden zij zeer op prijs stellen.

5.5. Datum van inwerkingtreding

De leden van de P.v.d.A.-fractie begrepen niet waarom het kabinet zich zo ver van de werkelijkheid heeft vervreemd door als invoeringsdatum vast te blijven houden aan 1 mei 1986. Meent het kabinet wellicht dat door handhaving van deze datum de mogelijke financiële gevolgen van het later invoeren van de stelselherziening voor de rijksbegroting en de gevolgen voor de premieontwikkeling tot aan die datum buiten beschouwing zouden kunnen worden gelaten? Op welke wijze en in welk opzicht zou het de duidelijkheid, zoals het kabinet opmerkt, ten goede komen een datum te noemen waarvan al bij de indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer (maanden later dan aangekondigd) duidelijk is dat deze datum niet kan worden gehaald? Welke zijn de concrete werkzaamheden die door de SVr, de bedrijfsverenigingen en de gemeenten moeten worden verricht om een goede invoering van een stelselherziening mogelijk te maken? Hoeveel tijd is daarmee gemoeid en welke financiële middelen? Heeft inmiddels al overleg plaats gevonden met de VNG? Zo ja, op welk moment is dat overleg aangevangen? Kan de Kamer een overzicht, in grote lijnen, krijgen van de knelpunten die met de bedrijfsverenigingen worden doorgesproken?

Wat wordt trouwens bedoeld met de zinsnede dat ook tijdens de parlementaire behandeling over de invoeringsdatum overleg zal worden gevoerd met de bedrijfsverenigingen? Zal dat overleg ook onderdeel uitmaken van de politieke beoordeling en besluitvorming over de wetsvoorstellen? Op welke wijze wordt het parlement dan over dit overleg ingelicht? De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten voorts een nadere uiteenzetting van de stellingname dat de datum van inwerkingtreding van de verschillende onderdelen van de stelselherziening verschillend zou kunnen worden vastgesteld. Welke wetten zullen tegelijkertijd worden ingevoerd? Vraagt een verschillende invoeringsdatum van de diverse onderdelen van de stelselherziening nog nadere wijzigingen in het thans voorliggende wetsvoorstel?

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen of de passage, waarin gesproken wordt over 1 mei 1986 als ingangsdatum, geen verandering behoeft. Kan daarover van de zijde van het kabinet meer duidelijkheid worden gegeven?

6. ARTIKELEN

Beweegreden

Zou voor de zo wenselijke duidelijkheid de merkwaardige tekst in de beweegreden, waar gesproken wordt van een «nadere regeling in verband met verminderde gehuwden» kunnen worden verklaard dan wel verbeterd, zo vroegen de P.v.d.A.-fractieleden.

Artikel 1

Waarom is in de definities niet de interimregeling voor werklozen van 50 jaar en ouder opgenomen, aldus een vraag van de C.D.A.-fractieleden.

Artikel 2, tweede lid

De leden van de fractie van D'66 vroegen het kabinet om een overzicht van de punten, waar een uitzondering is gemaakt op het uitgangspunt dat over de perioden vóór 1 mei 1986 (of een andere invoeringsdatum) de WW van kracht blijft.

Artikelen 3 en 4

De leden van de fractie van D'66 achtten het minder gelukkig dat de toetreding tot de WWV, ook voor mensen die op de datum van invoering reeds een uitkering ontvangen krachtens de WW, wordt afgesloten. Wat is er tegen om de WWV in plaats van 2 jaar nog een half jaar langer te laten werken, zodat ten aanzien van een ieder, die op het moment van invoering reeds werkloos is geworden, de bestaande (WW- en WWV-) rechten worden gehandhaafd? Deze leden pleitten er derhalve voor, het advies van de SVr te volgen om de lopende werkloosheidsuitkering te laten uitwerken op grond van de oude wetgeving, mogelijk slechts met uitzondering van de 57,5-jarigen.

Deze leden achtten dit te meer van belang omdat de nieuwe WW, in samenhang met de Toeslagenwet, er gemakkelijk toe kan leiden dat bovenwettelijke uitkeringsrechten worden ondergraven door de wetgeving. Die rechten zijn dan als het ware zinloos geworden omdat zij moeten worden ingeleverd ten gunste van de Toeslagenwet. Deze leden achtten dit op zichzelf al niet gelukkig, maar zeker niet in een overgangssituatie waarin een en ander ook van toepassing kan zijn op lopende werkloosheidsituaties. Ook hierin achtten zij het wenselijk dat de bestaande wetgeving zal uitwerken op alle, op het moment van invoering bestaande, werkloosheidsuitkeringen.

Artikel 3

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden over dit artikel de volgende vragen. Is de nWW afwijkend van de WWV waar het betreft de referteperiode in de nWW voor omstandigheden als geregeld in artikel 10 WWV (werkloosheid als gevolg van weersomstandigheden)? Kan het niet-herleven van het recht op uitkering op grond van artikel 10 WWV (vorstverlet e.d.) leiden tot problemen bij de overgang naar de nWW waar het de referteperiode betreft? Op welke termijn wordt de adviesaanvraag met betrekking tot een loonkostensubsidie verwacht? Hoeveel mensen maken thans gebruik van de loonkostensubsidie? Wat zijn de budgettaire gevolgen van het in stand houden van de loonkostensubsidie tot aan het moment waarop het definitieve standpunt van het kabinet zal zijn geformuleerd over het advies over een loonkostensubsidie?

Indien in afwachting van het uit te brengen advies de loonsuppletieregeling zou worden gehandhaafd, welke gevolgen betekent zulks voor dit artikel, zo vroegen de leden van de C.D.A.-fractie.

Artikel 4, eerste lid

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden over dit artikellid de volgende vragen. Welke zijn de uitvoeringstechnische problemen om lopende werkloosheidsituaties volgens de thans vigerende regelingen uit te voeren? Wat zijn de lasten daarvan, waar het de WWV zou betreffen, voor de rijksbegroting?

Zou het voor de betrokken werknemers niet meer logisch en eenvoudig zijn te blijven bij het uitvoeringsorgaan waarvan zij tijdens de lopende werkloosheid hun uitkering ontvangen? Op grond van welke overwegingen wordt er geen rekening gehouden met de mogelijke arbeidsongeschiktheidsperiode (Ziektewet) in de Werkloosheidswet?

Kan het budgettaire en uitvoeringstechnisch bezwaar tegen de door de SVr uitgesproken wens voor een ander overgangsrecht nader worden toegelicht, zo vroegen de leden van de C.D.A.-fractie.

Met betrekking tot dit artikel vroegen ook de leden van de C.P.N.-fractie waarom niet gekozen is voor het voorstel van de SVr, die toch zeker ook rekening zal hebben gehouden met uitvoeringstechnische aspecten. Kan nader worden ingegaan op de motivatie van het kabinet?

Artikel 4, tweede lid

Wordt, zo vroegen de P.v.d.A.-fractieleden, ten aanzien van degenen, die door een sanctie zijn getroffen, nu geen dubbele sanctie opgelegd, nu er door het voorgestelde artikellid bij bij voorbeeld te late inschrijving bij het GAB geen verschuiving van rechten «naar achteren» kan plaats vinden maar er van een verval van rechten sprake zal zijn? Waarom is voor dergelijke situaties geen interimregeling voorgesteld? Betekent dit artikellid dat een werknemer, die op staande voet is ontslagen en een WWV-uitkering ontvangt slechts dan een deel van de oude WW-uitkering kan ontvangen indien de bedrijfsvereniging heeft gehandeld met gebruikmaking van de matigingsbevoegdheid (artikel 31, tweede lid WW)? Kan nader worden ingegaan op deze bepaling in het licht van de bestaande jurisprudentie over artikel 31?

Niet helder voor de leden van de C.D.A.-fractie was de situatie voor een WW-gerechtigde die bij de invoering een ziekingelduitkering geniet. Wordt diens vooruitzicht van rechten anders dan indien hij niet ziek, dus WW-gerechtigd zou zijn?

Artikel 4, derde lid

Welke criteria zullen worden aangehouden met betrekking tot de intreding van een faillissement, dan wel het ophouden van betalen door de werkgever? Heeft de wijziging, zoals neergelegd in de nota van wijziging (19 261, nr. 11 onder XIII) waar het gaat om de wijziging van artikel 64 van het wetsvoorstel nWW nog gevolgen voor het hier geformuleerde artikel, aldus vragen de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Artikel 4, vijfde lid

Hoe groot is het inkomenseffect dat wordt omschreven met «nagenoeg geen verschil». Is het verschil in alle gevallen in het voordeel van de werknemer of zal veelal blijken het kleine verschil in zijn nadeel te zijn? (P.v.d.A.-fractieleden)

Artikel 4, zesde lid

De P.v.d.A.-fractieleden stelden de navolgende vragen. Kan het moeten voldoen aan de referte-eis betekenen dat een werkloze werknemer met een WW-uitkering, die op grond van de huidige regelgeving rekenen kan op aansluitend 2 jaar WWV, bij overgang naar de nWW een naar duur en hoogte afwijkende uitkering ontvangt afhankelijk van leeftijd en arbeidsverleden? Indien dit zo is is het dan niet een merkwaardige constructie dat voor oude gevallen criteria worden gehanteerd op grond van nieuwe wetsvoorstellen? Waaraan moet precies worden gedacht bij de bepaling dat overgang van de WW naar nWW mogelijk is tenzij de nWW dat verhindert? Bestaat eventueel een mogelijkheid van keuze, daar waar de nieuwe dan wel de oude regeling gunstiger uitpakt?

Kan worden vermeld aan welke gerechtigden moet worden gedacht die niet onder de nieuwe Werkloosheidswet zouden vallen, aldus een vraag van de C.D.A.-fractieleden.

Artikel 6, eerste en tweede lid

Bestaat op grond van dit artikel de mogelijkheid dat 57½ jarige uitkeringsgenietenden toch buiten de nWW zullen komen te vallen als gevolg van de in de nWW geformuleerde arbeidsverleden-eis (P.v.d.A.-fractieleden)

De leden van de C.D.A.-fractie meenden op grond van de artikelen 6, 17 en 19 te moeten vaststellen dat werklozen, die bij inwerkingtreden van de nieuwe wetgeving 57,5 jaar of ouder zijn, blijven vallen onder de regels van de verlengde WWV, met de daarvoor geldende uitkeringsduur en -hoogte. In hun positie en vooruitzichten verandert derhalve niets. Zagen zij dit goed?

Is de formulering van dit artikel een voldoende garantie voor het recht op nWW voor 57,5 jarigen, zo vroegen de C.P.N.-fractieleden. Een overeenkomstige vraag stelden zij ten aanzien van de redactie van artikel 13.

Artikel 6, derde lid

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen met betrekking tot dit lid of dit betekent dat de ambtenaar van 57½ jaar en ouder in genoemde gevallen onder de werkingssfeer van de nieuwe WW zal vallen. Kan worden vermeld wat dat betekent voor betrokkene, zowel in financieel als in administratieve zin? Welke zijn de budgettaire gevolgen van deze maatregel voor de overheid en voor de fondsen?

Kan toegelicht worden waarom alleen sprake is van een ambtenaar «aan wie door het Rijk ter zake van zijn arbeidsverhouding invaliditeitspensioen is verzekerd»?

Artikel 7

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen naar de concrete effecten van deze maatregel ten aanzien van een werknemer die bij het ingaan van de nWW reeds werkloos is en ouder dan 47½ jaar en de werknemer die net na invoering van de nWW werkloos wordt en ouder is dan 47½ jaar. Wat betekent dit artikel voor werkloze werknemers die in verband met herleving van het WWV-recht nog op hun 50ste verjaardag een WWV-uitkering hebben krachtens de huidige wet ook als ze op het moment van invoering van de nWW op enigerlei grond tijdelijk geen uitkering hebben? Bestaat de mogelijkheid dat werkloze werknemers van 50 jaar en ouder die thans onder de interim-regeling vallen niet kunnen overgaan naar de IOW als gevolg van de arbeidsverleden-eis?

De strekking van dit artikel betekent toch dat alle gerechtigden van de huidige interim-regeling naar de IOW verschuiven en te maken krijgen met de inkomenstoets, zo veronderstelden de leden van de C.D.A.-fractie. Zij constateerden (gelet op de artikelen 7 en 29, onderdeel F) dat een vergelijkbare overgangsregeling niet is gemaakt voor werklozen, die bij het ingaan van de nieuwe wetgeving in de positie verkeren dat zij, bij voortduren van hun situatie, onder de zogenoemde interim-regeling gevallen zouden zijn. Deze leden stelden vast dat door het brengen van deze mensen onder de IOW aan de materiële inhoud van de interimregeling de toets op het partnerinkomen is toegevoegd. Hebben de bewindslieden overwogen om voor deze mensen als overgang de materiële inhoud van de interimregeling te doen doorlopen?

Artikel 8

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen waarom de bevoegdheid tot het stellen van nadere regels met betrekking tot de overgang van specifieke WW-bepalingen bij de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is gelegd. Ware het niet wenselijk deze bevoegdheid bij de SVr te leggen?

Wat zou de moeilijkheid zijn indien deze bevoegdheid bij de SVr wordt neergelegd, zo wilden ook de leden van de C.D.A.-fractie vernemen.

De leden van de fractie van D'66 vroegen wanneer de hier in de toelichting genoemde regelingen gereed zullen zijn? Meer in het algemeen vroegen zij wanneer dat voor de overige, in de toelichting en in het wetsvoorstel voorziene nadere regelingen, naar verwachting het geval zal zijn?

Artikel 9

De leden van de P.v.d.A.-fractie stelden bij dit artikel de volgende vragen. Welke nadere regelgeving is thans op grond van artikel 6, derde lid WW vastgesteld? Op grond van welke overwegingen moet worden aangenomen dat op basis van het hier voorgestelde artikel wel nadere regelgeving noodzakelijk zal blijken? Waarom is niet overwogen dit vraagstuk aan de orde te stellen en daarover nadere besluiten te nemen bij de uiteindelijke invoering van de bepalingen ten aanzien van het onder de nWW brengen van het overheidspersoneel? Kan een nader inzicht worden gegeven in de inhoud van de wachtgeldregelingen zoals bedoeld in dit artikel? Kan ook nader inzicht worden gegeven in de wijze waarop de financiering van de hier bedoelde wachtgeldregelingen is geregeld? Betekent de in de memorie van toelichting opgenomen formulering dat de belanghebbenden alsdan nimmer meer in een ongunstiger positie zullen kunnen verkeren dan in de nWW geregeld? Betekent dit tevens dat, waar regelingen thans ongunstiger zouden zijn de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid garant staat voor de financiële gevolgen van aanpassing van de hier bedoelde wachtgeldregelingen?

Het koninklijk besluit van 4 december 1979 dient toch alleen aangepast te worden indien artikel 7 wordt toegepast of werkt dat andersom, zo vroegen de leden van de C.D.A.-fractie.

Artikel 11

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen waarom hetgeen in dit artikel is bepaald niet is opgenomen in het wetsvoorstel nWW (19 261). Tevens vroegen zij of hetgeen hier is geregeld ten aanzien van de referte-eis niet ook dient te worden geregeld ten aanzien van de arbeidsverleden-eis.

Artikel 11, derde lid

Aan welke personen moet worden gedacht, zo wilden de leden van de C.D.A.-fractie vernemen.

Artikel 11, zesde lid

Op grond van welke overwegingen mag worden verwacht dat Onze minister sneller nadere regelingen kan stellen dan de SVR? Is dit de enige overweging om de bevoegdheid tot nadere regelgeving bij knelpunten,

als bedoeld in dit lid, aan Onze minister te delegeren? Zou het niet waarschijnlijk zijn dat juist de uitvoeringsorganisatie als eerste geconfronteerd wordt met mogelijke fricties en wellicht ook meer in staat is daarvoor afdoende oplossingen te vinden?

Ook de leden van de C.D.A.-fractie vroegen om een uiteenzetting van de reden(en) voor deze delegatiebepaling.

Hoe lang werken de hier bedoelde nadere en zo nodig afwijkende regels in materiële zin, zo vroegen de leden van de fractie van D'66. Zij vroegen het kabinet te verdedigen waarom hier de mogelijkheid van afwijkende regels wordt voorbehouden. Verdient het geen aanbeveling om deze – indien nodig – in een algemene maatregel van bestuur vast te leggen?

Artikel 12

De leden van de P.v.d.A.-fractie zagen niet in waarom personen van de gemeenten terug zouden moeten naar de bedrijfsvereniging waar het de uitvoering van hun werkloosheidsuitkering betreft, maar zou het, wanneer daartoe toch zou worden besloten, niet wenselijk kunnen zijn alle personen van 57½ jaar en ouder die met de verlengde WWV-uitkering te maken hebben over te dragen aan de bedrijfsvereniging? Welke informatie wordt de gemeente geacht over te dragen aan de bedrijfsvereniging? Worden de kosten hiervan vergoed?

Artikel 13

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen hoe ver de bevoegdheid van de bedrijfsvereniging strekt om zelf een beslissing te nemen over de wijze waarop sancties worden overgenomen en al dan niet uitgevoerd. Betekent de hier gekozen formulering dat in deze gevallen geen «niveaubegrenzing» behoeft te worden gehanteerd. Is de hier gegeven bevoegdheid daarmee ruimer dan op grond van wetsvoorstel 19 261 (nWW) mag worden verondersteld?

De leden van de fractie van D'66 vroegen het kabinet hoe zij het gestelde op blz. 16 van de memorie van toelichting moeten verstaan. Zal de overgang naar de nWW in beginsel betekenen dat het daar geldende sanctie-regime – waartegen deze leden zich in het kader van de nWW overigens hadden verzet – van toepassing kan zijn op de hier bedoelde oude gevallen? Kan dit op enig moment betekenen dat de op basis van de WW getroffen sanctie verzaamd kan worden, bij voorbeeld tot de minimumsanctie in het kader van de nWW? Zo neen, hoe is dan geregeld dat dit niet het geval is?

Artikel 15

De leden van de fractie van D'66 zeiden te kunnen instemmen met de mogelijkheid van verrekening, zonder machtiging van de werknemer in de betreffende gevallen. Wel waren zij van oordeel dat een dergelijke verrekening in alle gevallen dient te worden medegedeeld aan de uitkeringsgerechtigde.

Artikel 16

Hebben personen als bedoeld in dit artikel ook recht op een vervolguitering, aansluitend aan de loongerelateerde uitkering zoals in de nWW voor nieuwe gevallen is geregeld, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Betekent de bepaling in artikel 16, eerste lid, onder a dat de rechtspositie van WWV-gerechtigden die binnen een half jaar 23 jaar worden verslechtert bij de overgang naar de nWW? Stelt de Invoeringswet nu nog meer eisen aan jongeren die over zouden kunnen gaan naar de nWW dan de WWV reeds heeft gesteld?

Opnieuw vroegen de leden van de C.D.A.-fractie naar de ratio van de «drie uit vijf» in plaats van de «vierenhalf uit zes». Kunnen er problemen ontstaan met toegekende WWV-rechten en dit artikel, zo wilden zij vernemen. En waarom zou – wellicht met enkele uitzonderingen – niet de WWV oude stijl worden toegepast?

De leden van de fractie van D'66 vroegen allereerst wat bedoeld wordt met de uitdrukking «in beginsel» in de vierde regel van de toelichting op dit artikel. In welke gevallen zal de duur niet gelijk zijn?

Deze leden vroegen voorts waarom er hier voor gekozen is om aan de betreffende personen de arbeidsverledeneis uit de nieuwe WW te stellen. Naar hun oordeel kan deze eis slechts gesteld worden aan nieuwe gevallen en mogen op deze wijze bestaande vooruitzichten niet worden geschaad. Zij herhaalden, ook in verband met het gestelde in dit artikel, van mening te zijn dat ook degenen, die op de datum van invoering van de nWW recht hebben op een WW-uitkering en nog niet op een WWV-uitkering, nog recht zouden moeten hebben op WWV-uitkering, waardoor de werking van de WWV met een half jaar zou worden verlengd. Deze leden achtten dit ook uitvoeringstechnisch aanmerkelijk eenvoudiger.

Artikel 18

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen hoe dit artikel uitwerkt in de volgende casuspositie. Een werknemer heeft thans WW en zou ook in *aanmerking komen voor de WWV; hij voldoet evenwel niet aan de arbeidsverleden-eis van 3 uit 5. Moet hij nu voor een langere uitkering in de nWW ende vervolguutkering voldoen aan de arbeidsverleden-eis in de nWW of wordt voor de overgangperiode het voldoen aan de huidige toetredingseis voor de WW/WWV voldoende geacht?*

Artikel 20

Zou het voor de bestaande WW-uitkeringen niet veeleer in de lijn liggen handhaving van de bestaande WW-systematiek te blijven hanteren? Waarom is ervoor gekozen in de overgangperiode rechten, opgebouwd op grond van de WW, te herzien overeenkomstig de nWW? Onder welke omstandigheden is dit voor betrokkenen een nadeel dan wel een voordeel? (P.v.d.A.-fractieleden).

De leden van de C.D.A.-fractie zouden de werking van dit artikel wat concreter toegelicht willen zien.

Artikel 21

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden al een aantal malen bezwaar tegen deze bepaling geuit in die zin dat het, naar hun opvatting, niet zou mogen voorkomen dat een uitkering, gebaseerd op een volledige werkweek, waarbij het minimumloon is verdiend, zou uitkomen onder het voor betrokkene geldend bijstandsniveau.

De leden van de fractie van D'66 zeiden van mening te zijn dat de overgangsregeling ten behoeve van alleenstaande deeltijdwerkers, die met het deeltijdwerk toch het minimumloon verdienen, een structurele regeling zou dienen te zijn.

Artikel 22

Kan bij artikel 22 onder b worden aangeduid wat een «ontwikkelingsland» is in de zin van deze wet? Hoe wordt het begrip in het kader van de ontwikkelingshulp gedefinieerd? Is het eventueel mogelijk dat landen buiten dan wel binnen de definitie vallen in enig jaar en wat zijn dan de gevolgen voor de betrokken verzekerden, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie. Kan worden vermeld in welke mate de mogelijkheid van de vrijwillige verzekering de problemen oplost voor bepaalde categorieën werknemers, en zo ja, welke, die thans aanspraak kunnen maken op WWV maar daarvan op grond van de nieuwe Werkloosheidswet zouden worden uitgesloten. Wat wordt precies bedoeld met de laatste volzin in de memorie van toelichting op artikel 22?

Nog steeds ontging het de leden van de C.D.A.-fractie waarom een ontwikkelingswerker eerder verplicht verzekerd moet zijn geweest om zich vrijwillig te kunnen verzekeren tegen werkloosheid.

Artikel 23

De leden van de C.D.A.-fractie veronderstelden dat voor ontwikkelingswerkers een pakket van voorzieningen en verzekeringen wordt geadviseerd in de voorbereidende fase die in een later stadium worden veranderd. Hoe gaat deze informatie naar betrokkenen?

De leden van de fractie van D'66 vroegen – tegen de achtergrond van de door hen toch wel als krap ervaren termijn van 3 maanden – wat het kabinet in het werk zal stellen om de in het buitenland werkzaam, op wie dit artikel van toepassing is, te bereiken. Zullen daartoe – bij voorbeeld – de ambassades en de organisaties van ontwikkelingswerkers worden ingeschakeld?

Artikel 28

De leden van de fractie van D'66 vroegen wat moet worden verstaan onder de uitdrukking «in beginsel» in regel 6 van de toelichting op dit artikel.

Artikel 29

Dit artikel zou naar het oordeel van de leden van de C.D.A.-fractie «grafisch» kunnen worden verbeterd door de te wijzigen artikelen in de WWV anders te nummeren.

Artikel 29, onderdeel D

De leden van de P.v.d.A.-fractie refereerden aan hun bezwaren ten aanzien van het gelijkstellen van ongehuwd samenwonenden met gehuwden. Zou het in het licht van de voorgestelde herziening in dit onderdeel niet in de rede liggen ook voor ongehuwde alleenstaanden de mogelijkheid te creëren een «begunstigde» aan te wijzen aan wie de uitkering bij overlijden zou moeten worden uitgekeerd?

Ook de leden van de fractie van D'66 vroegen het kabinet of het hun oordeel deelt dat er aanleiding is om een overlijdensuitkering ook te regelen voor alleenstaanden. Hebben alleenstaanden over het algemeen in financiële zin geen anderen tot hun last, zij hebben wel nabestaanden, voor wie het overlijden wel degelijk ook financiële gevolgen kan hebben. Maar nog los daarvan: ook principieel achtten deze leden het juist indien de overlijdensuitkering in alle gevallen tot uitbetaling komt. Zij

beoordeelden het positief dat de overlijdensuitkering ook in het geval van ongehuwd samenwonenden zal worden uitbetaald.

Artikel 29, onderdeel F

Moesten de leden van de C.D.A.-fractie uit het totaal vervallen van hoofdstuk IIIb afleiden dat bij voorbeeld voor boven 57½-jarigen, die niet meer onder het «oude recht» vallen, de volledige inkomenstoets zal gelden voor het partnerinkomen.

Artikel 30

Kan bij benadering worden vermeld op welk moment de nieuwe dagloonregeling van kracht zal worden, zo vroegen de leden van de fractie van D'66?

Artikelen 31 en 32

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden dat het onjuist is in een wetsvoorstel vooruit te lopen op wijzigingen van nog bij het parlement aanhangige wetsvoorstellen. Indien de wenselijkheid zou bestaan in bij het parlement aanhangige wetsvoorstellen een wijziging aan te brengen, dan meenden deze leden dat dit zeer wel in deze wetten zelf, dan wel op een nader tijdstip zou kunnen worden ingebracht.

Artikel 33

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden dat zonder voldoende inzicht in de herleving van de WWV zij geen oordeel konden uitspreken over de hier voorgestelde regeling. Zij hadden eerst de informatie nodig met betrekking tot een nadere schatting van de werkelijke effecten. Zij stelden vervolgens de volgende vragen. Betekent de in dit artikel gekozen formulering dat de gemeente nog 4 jaar betrokken zal zijn bij het heronderzoek van de juistheid van gegevens van betrokkenen? Zal in de toekomst, aangaande de nWW, geen beroep meer gedaan worden op de gemeenten waar het betreft de misbruikbestrijding? Hoe verhoudt in de overgangperiode de bevoegdheid van de gemeenten zich tot die van de bedrijfsverenigingen? Welke criteria worden gehanteerd bij het beoordelen of er sprake is van een wanprestatie op grond waarvan Onze minister de uitkering aan de gemeente gedeeltelijk kan terugvorderen, zoals bepaald in het vierde lid? Wat betekent de verdeling van de uitkering op grond van artikel 273 b Gemeentewet voor gemeenten met een relatief hoog aantal werklozen? Heeft over deze verdeling de Raad voor de Gemeentefinanciën advies uitgebracht? De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich af wat de verplichtingen zijn die bedoeld worden in het vierde lid. Graag ontvingen zij hiervan een volledige opsomming. Mag ervan worden uitgegaan, zo vroegen zij, dat bedoelde verplichtingen tijdig zullen worden vastgesteld en de gemeenten ook de mogelijkheid zullen krijgen hiervoor uitvoeringsmaatregelen te treffen? Welke termijnen zullen de gemeenten hiervoor worden geboden? In ieder geval wensten de leden van de P.v.d.A.-fractie – mede in het licht van de ervaringen opgedaan bij de woningdelerskorting – een afdoende toezegging van de staatssecretarissen dat de gemeenten zich niet behoeven voor te bereiden op de inwerkingtreding van de wetten per 1 mei 1986. Deze datum wordt nog steeds in de memorie van toelichting (blz. 7) genoemd. Indien het kabinet hiertoe niet bereid is, – en kennelijk dus niet bereid is de realiteit van de uitvoeringspraktijk onder ogen te zien – ontvingen deze leden hiervan graag een uitgebreide motivering.

De leden van de C.D.A.-fractie vroegen naar het praktische nut van het vierde lid.

De leden van de fractie van D'66 vroegen het kabinet of de uitvoeringslast voor de gemeenten na vier jaar ook inderdaad tot nihil zal zijn teruggelopen. Indien dit niet het geval zal zijn, waarom is dan gekozen voor een beperking tot vier jaar? Is over de bedragen overleg gevoerd met de VNG? Wat is het oordeel van de Raad voor de Gemeentenfinanciën over de voorgestelde regeling? Deze leden beoordeelden het positief dat voor gemeenten, die zich onjuist behandeld achten door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in verband met de terugvordering door dit ministerie van reeds aan de gemeente uitbetaalde bedragen, een beroepsmogelijkheid ontstaat. Bestaat zo een mogelijkheid ook als het om bijstandsgelden gaat? Zo neen, bestaat dan geen aanleiding om dit te regelen?

Artikel 35

Welke andere effecten treden op met betrekking tot de in dit artikel geregelde materie wanneer de stapsgewijze vermindering in de nWW zou vervallen? (P.v.d.A.-fractieleden)

Artikel 35, onderdelen C, D en E

De leden van de C.D.A.-fractie konden in beginsel instemmen met de vereenvoudiging van de grondslagen. De door het kabinet voorgestane oplossing terzake van de deeltijdwerkers beoordeelden zij eveneens positief. Het was hun evenwel niet geheel duidelijk hoe de positie van de deeltijdwerkers in de overgangsregeling tot uiting komt. Zij vroegen het kabinet een nadere uitleg op dit onderdeel.

De deeltijdwerkers kunnen, anders dan op grond van de AAW, na inwerkingtreding van de Toeslagenwet voor een toeslag in aanmerking komen, aldus hadden de V.V.D.-fractieleden geconstateerd. Is deze nieuwe bepaling niet discriminerend ten opzichte van de alleenstaanden die immers niet voor toepassing van de Toeslagenwet in aanmerking komen?

De leden van de fractie van D'66 vroegen of het niet wenselijk zou zijn om voor bestaande gevallen de bestaande (midden- en hoge-)grondslagen in de AAW nog te handhaven. Zij achtten dit onder meer van belang in verband met het vrij veelvuldig vóórkomen van bovenwettelijke regelingen bij arbeidsongeschiktheid. De Toeslagenwet doet de zin van bovenwettelijke regelingen afnemen. Deze leden achtten het niet gewenst dat dit ook zou gebeuren ten aanzien van aanspraken op bovenwettelijke uitkeringen, welke reeds in het verleden zijn aangegaan. Daar de meeste bovenwettelijke regelingen in de sfeer van de arbeidsongeschiktheid slechts voor beperkte tijd gelden (een of enkele jaren na het ingaan van het recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering) konden zij zich voorstellen dat ten aanzien van oude gevallen in de AAW de huidige grondslagensystematiek nog enige jaren blijft bestaan. Hoe staat het kabinet hier tegenover?

Naar aanleiding van het bovenaan op blz. 25 van de memorie van toelichting gestelde merkten deze leden wederom op dat de hier voorgespiegelde verbetering van de positie van deeltijdwerkers (via de Toeslagenwet) niet geldt voor alleenstaanden. Deze leden achtten dit ongewenst. Zij vroegen voorts wat zij moeten verstaan onder de zinsnede dat de huidige verdiensten-eis (15% van de hoge grondslag) «vrijwel» overeenkomt met de nieuwe eis. Wat is het verschil, zo vroegen deze leden. Zij vroegen vervolgens wanneer de wijziging van de uitvoeringsbesluiten, waarvan hier wordt gesproken, naar verwachting haar beslag zal krijgen?

Artikel 35, onderdeel F

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden over dit artikelonderdeel reeds een aantal vragen gesteld in de algemene inleiding. Zij stelden nog een

aantal aanvullende vragen. Waarom is deze wijziging niet in het kader van de herziening WAO/AAW voorgesteld? Wat is het «invoeringskarakter» van deze herziening? Kan met een aantal rekenvoorbeelden worden weergegeven welke materiële effecten hier worden bedoeld? Betekent het aanpassen van de percentages dat alle bestaande AAW/WAO gerechtigden, aan wie in het verleden een lagere uitkering dan de volledige arbeidsongeschiktheidsuitkering is toegekend, moeten worden herkeurd en herbeoordeeld? Hoeveel mensen hebben een gedeeltelijke WAO/AAW-uitkering? Hoeveel van hen heeft deze uitkering aanvullend op een arbeidsinkomen? In hoeveel gevallen betreft het een uitkering gecombineerd met een werkloosheidsuitkering of een uitkering krachtens de ABW? Zou deze bepaling betekenen dat alle oude «afgeschatte gevallen» een ander, hoger dan wel lager, uitkeringspercentage krijgen of geldt deze bepaling alleen voor de laagste arbeidsongeschiktheidsklassen, waar een verhoging zou plaats vinden? Zal, indien de stapsgewijze vermindering van de werkloosheidsuitkering vervalt, de noodzaak voor deze herziening vervallen? Heeft omtrent de technische uitkering van de wijziging van dit onderdeel reeds overleg plaats gevonden met de uitvoeringsorganisaties? Zo ja, wat is in grote lijnen hun opvatting? Welke zijn de vermoedelijke financiële gevolgen van het door de SVr voorgestelde staffelingssysteem? Zou, bij wegvallen van de stapsgewijze vermindering in de nieuwe Werkloosheidswet, indien er dan nog sprake zou zijn van een bepaalde onevenredigheid, het SVr-model nog steeds niet «leiden tot een oplossing van het probleem»?

De leden van de C.D.A.-fractie zeiden van opvatting te zijn dat bij de staffeling van de uitkeringspercentages de door het kabinet voorgestane directe evenredigheid enige opmerkingen behoeft. Waarom, zo vroegen zij, is het strikt noodzakelijk dat er te allen tijde een strikte evenredigheid ontstaat? Zou deze systematiek geen remmende factor kunnen vormen voor arbeidsongeschikten met een arbeidsongeschiktheidspercentage van meer dan 65–80% op reïntegratie in het arbeidsproces? Voorts zouden de leden van de C.D.A.-fractie van het kabinet willen vernemen in hoeverre de uitvoeringsorganen onevenredig zouden worden verzwaard, indien een tussenklasse zou worden ontwikkeld. Kan het kabinet vermelden om hoeveel mensjaren arbeid dit gaat?

De leden van de fractie van D'66 waren bijzonder ongelukkig met de voorgestelde wijziging van de staffeling in arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. In de eerste plaats betreft het hier een wel bijzonder ingrijpende wijzigingen in uitkeringsrechten, waarvan regeling niet in een Invoeringswet behoort te worden opgenomen. De hier voorgestelde aanpassingen zijn volgens het kabinet een rechtstreeks gevolg van de afschaffing van de verdiscontering. Met die afschaffing hadden deze leden moeite, niet op principiële gronden, maar wel op dit moment, gezien de huidige slechte arbeidsmarktpositie van arbeidsongeschikten. Zij verwezen voor hun bezwaren naar het voorlopig verslag op het desbetreffende wetsvoorstel (19 256). Zonder het hier voorgestelde zouden de hogere arbeidsongeschiktheidsklassen relatief voordeliger worden behandeld, zo stelt het kabinet. Zijn het echter niet juist deze mensen voor wie inschakeling in het arbeidsproces het allermoeilijkst is?

Deze leden vroegen om een nadere uiteenzetting wat precies de aard is van de ongelijke behandeling tussen situaties waarin sprake is van gedeeltelijke werkloosheid en gedeeltelijk werken enerzijds en gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid en gedeeltelijk werken anderzijds. Zij achtten dit verschil niet ongegrond, zo lang niet werkelijk sprake is van een gelijkwaardige arbeidsmarktpositie van arbeidsongeschikten ten opzichte van werklozen. De hier aan het woord zijnde leden ondersteunden de opvatting van de SVr, die evenals zij de wijziging van de staffeling verwerpt.

Los van hun bezwaren tegen de aanpassing van de staffeling als zodanig beoordeelden deze leden de voorgestelde overgangsregeling positief.

Artikel 35, onderdeel G

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten met betrekking tot deze bepaling te vernemen waarom deze in de Invoeringswet moet worden geregeld. Zij achtten het voorts noodzakelijk dat het kabinet de stellingname dat in een stelsel zoals dat op langere termijn wordt beoogd een anticumulatie als thans bestaand in de AWW niet past, wordt uitgewerkt naar andere uitkeringen, zoals de AOW. Zij verwachtten, zoals zij al eerder hadden opgemerkt, een meer uitgewerkte stellingname te overnemen. De leden van de P.v.d.A.-fractie stoorden zich eraan dat in de memorie van toelichting bij de artikelsgewijze behandeling opnieuw een suggestie wordt geuit om op termijn ook in de WAO een in duur beperkte en naar hoogte aflopende uitkering te regelen. Zij verzochten het kabinet hierop nader in te gaan. Op welk moment zou een dergelijke wijziging naar het oordeel van het kabinet moeten plaats vinden? Welke voorbereidingen worden reeds thans getroffen, bij voorbeeld in de sfeer van het opstellen van nadere adviesaanvragen? Welke rechtsgrond acht het kabinet aanwezig voor deze wijziging? Waarom zou een individuele aanspraak in de vervolgutkering (de tussenfase) en de IOW een zaak zijn voor de langere termijn?

De leden van de C.D.A.-fractie waren enigszins verbaasd over het standpunt van het kabinet over het afschaffen van de anticumulatiebepaling in de AAW. Los van het feit dat het in de praktijk weinig zal voorkomen, achtten zij, mede uit oogpunt van rechtvaardigheid en solidariteit ten opzichte van andere groepen van uitkeringsgerechtigden, het onjuist dat hier sprake kan zijn van een uitkering van maximaal 140% van het minimumloon per leefeenheid. Voorts wilden de leden van de C.D.A.-fractie gaarna worden geïnformeerd of een soortgelijke situatie kan ontstaan bij het gelijk lopen van een WAO en een AAW-uitkering in één leefeenheid.

De leden van de D'66-fractie vroegen of bekend is in hoeveel gevallen een evenredige korting van beide AAW-uitkeringen van echtgenoten plaatsvindt. Zij beoordeelden het afschaffen van deze anticumulatie-regeling als positief. De leden van deze fractie waren er door verrast dat in de toelichting zo duidelijk wordt gesteld dat op termijn een stelsel met betrekking tot de arbeidsongeschiktheidsregelingen voor ogen staat, dat voorziet in een in duur beperkte WAO-uitkering. Dat is toch niet wat in de adviesaanvraag stond? Volgens deze leden werd de hier bedoelde optie ook inderdaad slechts als optie, en niet als een doel op langere termijn genoemd. Betekent een en ander derhalve, dat het kabinet zijn beleid in deze gewijzigd heeft en nu werkelijk van plan is om een dergelijk stelsel op de lange termijn na te streven? Hoe zit het met de maatschappelijke opvattingen daarover, waarnaar in de adviesaanvraag toch nog werd verwezen als een van de redenen, waarom invoering van zo een stelsel op dit moment niet wordt overwogen. Heeft het kabinet enige aanwijzing waaruit blijkt dat die maatschappelijke opvattingen zijn gewijzigd?

Het kabinet acht het voorts denkbaar – zo blijkt uit de memorie van toelichting – dat in de toekomst eenzelfde systeem in de arbeidsongeschiktheidsregelingen zal worden toegepast als thans in de AOW is geregeld. Deze leden waren niet gelukkig met de regeling in de AOW, zeker niet voor de lange termijn, en derhalve evenmin met het voornemen om in de AAW een zelfde regeling na te streven, laat staan met de hier ook genoemde gedachte om dit zelfs voor de tussenfase in de werkloosheidsregelingen op deze wijze te doen. Naar het oordeel van de leden van de fractie van D'66 staat zulk een voornemen haaks op het streven naar

emancipatie en individualisering, op grond waarvan op langere termijn nu juist financiële onafhankelijkheid van partners zou moeten ontstaan. Dat zou door het uitbreiden van de AOW-regeling tot alle uitkeringsregelingen buiten de bijstand, worden belemmerd, in plaats van bevorderd.

In dit verband vroegen deze leden ook hoe de situatie zal zijn indien een der beide partners een AAW-uitkering heeft en de ander 70% van het minimumloon verdient. Kan een vergelijking worden gemaakt van de netto-inkomenspositie in beide gevallen?

De leden van de P.P.R.-fractie zeiden in te kunnen stemmen met het voorstel om de anti-cumulatiebepaling van artikel 12a AAW te schrappen. Wel merkten zij op dat dit van de zijde van het kabinet met weinig enthousiasme gepaard gaat, gegeven de formulering op blz. 28 van de memorie van toelichting in de vierde volle alinea. In de notitie Leefvormen (19 262) wordt als reden voor het toekennen van 2 x 70% genoemd het benadrukken van het loondervingskarakter van de AAW. Dit als uitgangspunt nemend vonden deze leden de hierboven aangehaalde alinea hiermee inconsistent.

Artikel 35, onderdeel J

De leden van de fractie van D'66 herhaalden van mening te zijn dat er reden bestaat om overlijdensuitkeringen ook toe te kennen aan de nabestaanden van alleenstaanden en niet alleen in het geval, dat van een partner sprake is.

Artikel 35, onderdeel Q

De leden van de fractie van D'66 vroegen het kabinet of hun indruk juist is, dat voor de hier bedoelde groep weduwen de uitkeringspositie zal verslechteren. Is het zo dat zij in bepaalde gevallen nu nog wel in aanmerking komen voor de minimumdagloonbescherming in de WAO, doch straks niet voor een toeslag op grond van de Toeslagenwet?

Artikel 36, onderdeel L

De leden van de fractie van D'66 verwezen naar hun eerder genoemde bezwaren met betrekking tot de aanpassing van de staffeling in arbeidsongeschiktheidspercentages.

Artikel 36, onderdeel S

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensen te vernemen wat de achtergrond is van de forse verschuiving in premielasten WAO naar de werknemers. Heeft hierbij de herziening van de staffeling mede een rol gespeeld? Dit artikelonderdeel treedt – in afwijking van alle andere onderdelen van het wetsvoorstel – in werking op 1 januari 1987. Het betreft de premieverdeling in de WAO, die tot nu gedragen werd door werkgevers en werknemers, maar in de toekomst door alleen werknemers. Oorspronkelijk zou een afzonderlijk wetsvoorstel worden ingediend over deze materie. Op 3 december 1985 heeft de Raad van State over dat wetsvoorstel advies uitgebracht. In het Nader Rapport wordt opgemerkt dat de Raad zich kritisch opstelt ten opzichte van het genoemde wetsvoorstel. De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden het op prijs stellen het advies, waaraan wordt gerefereerd, alsmede het oorspronkelijke wetsvoorstel, zo spoedig mogelijk te ontvangen. Behandeling van dit punt vindt verder bij de nieuwe Werkloosheidswet plaats.

De leden van de fractie van D'66 konden niet op voorhand instemmen met een volledige verschuiving van de WAO-premie naar de werknemers.

Zij waren van oordeel dat de verdeling van WAO-premie, evenals de verdeling van de premies van andere werknemersverzekeringen, bij uitstek een zaak zou kunnen zijn waarover na de stelselherziening sociale partners oordelen. In ieder geval zou ook deze kwestie onderdeel moeten uitmaken van de onderhandelingen over een sociaal contract na de verkiezingen van mei 1986, waarover deze leden in het algemeen deel van dit voorlopig verslag hadden gesproken.

Artikel 37

De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten de gedachtenwisseling over de herziening van de daglonen nog geenszins uitgekristalliseerd. Zou het niet van wijs beleid getuigen de herziening van de daglonen, alsmede de overgang naar historisch dagloon, ook in dit kader te beschouwen. De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten voorts een nadere uiteenzetting over wat moet worden verstaan onder de begrippen «in de bedrijfstak gebruikelijk», «vast en gegarandeerd», «regelmatig verstrekt» en «inherent aan de functie». Kan worden vermeld welke elementen van de huidige dagloonbepalingen geëlimineerd zouden moeten worden naar het oordeel van het kabinet? Deze leden refereerden in dit verband aan de discussies over het overwerk en de dertiende maand. Wanneer wordt verwacht dat de SVr het advies over de dagloonsystematiek kan afronden? Wat is de achtergrond van de kennelijk voortdurend optredende vertraging in de wijziging van de dagloonsystematiek? Deze leden wezen hiervoor opnieuw naar bij voorbeeld de discussie over de dertiende maand. Betekent het opnemen in de wet van de begrippen zoals hiervoor genoemd dat de dagloonregelen van de SVr wel minder maar niet meer inkomensbestanddelen zouden mogen omvatten? Waarom is niet overwogen de algemene maatregelen van bestuur, als bedoeld in artikel 37, onderdeel B (artikel 14a, vijfde lid WAO nieuw) uitdrukkelijk ter goedkeuring aan het parlement voor te leggen?

De leden van de fractie van D'66 vroegen of de overgang naar de nieuwe dagloonsystematiek ook voor oude gevallen zal gelden, dan wel alleen voor nieuwe uitkerings«gevallen». Voorts vroegen zij om enig nader inzicht in loonelementen, welke niet zullen kunnen worden opgenomen in het dagloon. Ook vroegen zij op welke wijze voorkomen zal worden dat ten aanzien van het geldende dagloon, en de berekening daarvan, zich rechtsonzekerheid zal voordoen, nu immers kan worden afgeweken van de perioden waarover het dagloon in beginsel zal worden berekend. Zullen voor de gevallen, waarin afwijking mogelijk is, nadere regels worden gesteld? Zou niet bepaald kunnen worden dat afwijking van de perioden alleen dan geschiedt, indien dit in het voordeel is van de betrokkene, dit om genoemde rechtsonzekerheid te voorkomen? Is aan te duiden wanneer de nieuwe dagloonregelen in werking zullen treden?

Artikel 38

Wat is de voorgenomen procedure met betrekking tot de zogenoemde artikel 90-gevallen. Zal de bedrijfsvereniging meteen toetsen of betrokkenen in aanmerking komen voor een toeslag of zal de betrokkene zelf een toeslag moeten aanvragen, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie. Zijn er voor het eerste geval voldoende gegevens bij de bedrijfsvereniging beschikbaar? Zal – gelet op de te voorzien onvoorzien problemen met betrekking tot de Toeslagenwet – in ieder geval prioriteit worden gegeven aan een snelle en zorgvuldige afhandeling van deze artikel 90-gevallen?

Wanneer zou blijken dat betrokkenen geen recht of geen volledig recht hebben op een toeslag, is er dan een overgangsregeling om de plotselinge en grote vreugde van de hoge naar de lage grondslag AAW op te vangen? De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen hierbij op de overgangs-

maatregelen, zoals vastgelegd in de Wet van 29 december 1982, alsmede op de regelmatige opschorting die heeft plaatsgevonden in de fasering van deze verlagingsen.

Artikel 39

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of de gespreide overgangssystematiek ertoe kan leiden dat mensen, afhankelijk van het tijdstip van herbeoordeling, in een gunstiger of ongunstiger positie kunnen geraken.

Artikel 39, derde lid

Kan worden weergegeven welke werkbelasting een maatregel als hier genoemd oplegt in het invoeringsjaar aan de uitvoeringsorganen?

De leden van de V.V.D.-fractie konden instemmen met het voorstel om één-oudergezinnen met een AAW-uitkering voor de toepassing van de Toeslagenwet aan te merken als gehuwd. Zij vroegen zich af waarom in dit verband gesproken wordt over «in afwachting van de herstructurering van de AWW». Er zijn toch ook AAW gerechtigde één-oudergezinnen die geen relatie hebben met de AWW? Wil het kabinet in dit verband de gelegde relatie met de AWW nog eens verduidelijken?

De leden van de fractie van D'66 vroegen of uit de laatste zin van de toelichting bij dit lid moet worden afgeleid dat het kabinet voornemens is om op enig moment de uitkering van de betreffende groep uitkeringsgerechtigden wel op 90% van het minimumloon vast te stellen?

De leden van de P.P.R.-fractie merkten op dat de door het kabinet getoonde souplesse in de richting van ongehuwde AAW-gerechtigden met een of meer kinderen jonger dan 18 om hen de gehuwdenuitkering te laten behouden slechts schijn is. Op een nader, en niet bij wet maar bij algemene maatregel van bestuur te regelen tijdstip wordt immers alsnog een korting voor deze groep toegepast. Van een voorkomen van een relatief sterke inkomensdaling zoals op blz. 5 van de memorie van toelichting is geformuleerd is in de ogen van deze leden dan ook geen sprake; hooguit van een uitstel. Zij wensten meer duidelijkheid omtrent de voorgenomen wijzigingen in AWW en AAW.

Artikel 39, vijfde lid

De leden van de fractie van D'66 waren van oordeel dat in alle gevallen een schriftelijke kennisgeving van wijzigingen in de uitkeringspositie op haar plaats is, ook indien materieel weinig verandert. Zij vroegen het kabinet om de wet in die zin aan te passen.

De leden van de C.P.N.-fractie pleitten eveneens voor het toezenden van een schriftelijke kennisgeving. Zij waren van mening dat de problemen die er in de praktijk dikwijls voorkomen rond de voor beroep vatbare beslissing het opnemen van de verplichting tot schriftelijke kennisgeving in het algemeen rechtvaardigen.

Artikelen 40 en 41

Betekent de hier voorgestelde maatregel in feite een bevroering van bestaande rechten? Kan bij benadering worden aangeduid hoe lang de uitkering van een jongere dan in een bevroren situatie zal blijven verkeren? De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen opnieuw op hun stellingname dat naar hun opvattingen uitkeringen afgeleid van een volledige werkweek zonder verdere toeslagen ten minste op het voor ongehuwden geldend

sociaal minimum behoren uit te komen. Zij deelden niet de opvatting dat het redelijk zou zijn voor vroeggehandicapten de uitkering op het niveau te brengen van werkloze jongeren.

De leden van de fractie van D'66 verwezen naar het hiervoor in het voorlopig verslag gestelde. Zij verwierpen de wijziging in de staffeling voor de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Indien deze echter toch haar beslag mocht vinden, dan waren zij van oordeel dat een overgangsregeling voor bestaande gevallen toch wel het minste is waarin moet worden voorzien. Zij vroegen hoe veel de aanpassing in de staffeling structureel bespaart, en hoe veel de overgangsregeling kost?

Artikel 44

Waarom, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie is dit vraagstuk niet in de Toeslagenwet zelf geregeld. Zijn er ook andere situaties denkbaar waarin als gevolg van een niet tot uitbetaling komen van de «eerste» uitkering de toeslag wegvalt, terwijl het wel de bedoeling zou zijn betrokkene onder de werking van de Toeslagenwet te brengen?

Artikel 46

De leden van de fractie van D'66 waren van oordeel dat de afschaffing van de verdiscontering, zelfs als die beperkt blijft tot mensen onder 35 jaar, op dit moment niet wenselijk is. Immers, de arbeidsmarktpositie is niet gelijkwaardig aan die van werklozen en zal dat voorlopig ook niet zijn, nu de Wet Arbeid Gehandicapte Werknemers voorlopig hooguit de instroom in de arbeidsongeschiktheidsregelingen beperkt. Waar deze leden de afschaffing van de verdiscontering op dit moment afwezen was het ook niet anders dan met tegenzin dat zij de overgangsregeling wensten te beoordelen. Zij waren van mening dat voor bestaande uitkerings-«gevallen» de verdiscontering gehandhaafd dient te blijven, en dus ook een overgangsregeling niet nodig is.

Waarom vallen gedeeltelijk arbeidsongeschikten buiten de in dit artikel geregelde overgangsbepaling, zo vroegen de leden van de C.P.N.-fractie.

Artikel 47

De leden van de C.P.N.-fractie zagen in dit artikel een voorbeeld van hun stelling dat het kabinet zelf de gevolgen van de voorgestelde maatregelen niet kan overzien. Is uit de memorie van toelichting op dit artikel af te leiden dat inderdaad problemen worden verwacht?

Artikel 47, tweede lid

Is het inderdaad de bedoeling van het kabinet arbeidsongeschikten met een restcapaciteit, die niet voor hun arbeidsongeschiktheid als werknemer hebben gewerkt, meteen aangewezen te doen zijn op een bijstandsuitkering omdat zij, indien zij werkloos waren geweest, ook geen recht hadden gehad op een werkloosheidsuitkering. Met andere woorden, indien iemand, als gevolg van een handicap nooit de kans heeft gehad om aan de loonarbeid deel te nemen of indien iemand als gevolg van een handicap niet meer als zelfstandige kan werken, en op loonarbeid raakt aangewezen, dan mogen deze mensen wel worden afgeschat op hun theoretische verdien capaciteit als werknemer, maar indien ze dan «als werknemer werkloos zijn» dan moeten zij maar naar de Algemene Bijstandswet... omdat dat vroeger ook zo was.

De leden van de P.v.d.A.-fractie achtten dit geheel onaanvaardbaar. Het sterkte hen te meer in de afwijzing van het wetsvoorstel met betrekking tot de afschaffing van de verdiscontering.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden, zoals reeds eerder gesteld, grote twijfels bij de mogelijkheid voor arbeidsongeschikte werknemers om met een deugdelijke reconstructie te kunnen komen van hun arbeidsverleden voor het intreden van de arbeidsongeschiktheid. De actieve arbeidsdeelname kan jaren terug liggen. Kan een indicatie worden gegeven met betrekking tot de mate waarin arbeidsongeschikten kunnen voldoen aan de arbeidsverledeneis van 3 uit 5? Indien zou blijken dat slechts een klein aantal van de arbeidsongeschikten, die na herbeoordeling gedeeltelijk arbeidsgeschikt worden verklaard, kunnen voldoen aan de arbeidsverledeneis, kan dat dan als voldoende grond gelden voor het kabinet om voor arbeidsongeschikten er per definitie vanuit te gaan dat zij aan de arbeidsverledeneis voldoen, danwel de WAO-periode mee te tellen als arbeidsverleden? Zo neen, waarom niet?

De leden van de fractie van D'66 merkten op dat aan de afgeschatte uitkeringsgerechtigden eerst dan recht op een aanvullende uitkering krachtens de overgangsregeling wordt toegekend indien wordt voldaan aan een aantal voorwaarden, waaronder de referte-eis en het niet vallen onder de uitsluitingsgronden van de nWW. Zij achtten dit vreemd. De overgangsrechten worden toch toegekend op basis van het voorheen bestaande recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering? Welnu, dan behoort ook daarin, en daarin uitsluitend de grond te liggen voor het overgangsrecht. Daaraan extra voorwaarden te stellen ontkracht dit recht. Bovendien vermochten deze leden niet in te zien hoe betrokkenen aan de referte-eis zullen kunnen voldoen. Welke referte-periode wordt daarbij in ogenschouw genomen? Dat niet de arbeidsverledeneis wordt gesteld kan moeilijk als een tegemoetkoming worden beschouwd, zo waren deze leden van oordeel. In dit verband vroegen zij hoe aan het recht op vervolguitering (in het kader van de tussenfase) aan deze groep mensen wel die eis gesteld kan worden. Betrokkenen zullen toch nooit daaraan kunnen voldoen? In de praktijk zullen zij dan toch nooit in aanmerking komen voor de vervolguitering? Deze leden waren van mening dat daardoor de overgangsregeling (verder) werd ontkracht.

Zij waren voorts van oordeel dat in ieder geval ook uitkeringsgerechtigden, die voorheen geen dienstbetrekking genoten, in aanmerking dienen te komen voor de overgangsregeling. De grond voor de overgangsregeling is gelegen in de bestaande arbeidsongeschiktheid en het bestaand recht op uitkering, terwijl voorts de afschaffing van de verdiscontering is beargumenteerd vanuit de arbeidsmarktpositie. Beide elementen verschillen niet wezenlijk indien men zelfstandigen of vroeggehandicapten in ogenschouw neemt ten opzichte van arbeidsongeschikte werknemers. Er is dan ook geen reden voor de uitzondering.

De leden van de C.P.N.-fractie vroegen eveneens waarom zelfstandigen en vroeggehandicapten uitgesloten worden van het recht op een aanvullende uitkering. Betekent dit niet dat deze groepen per definitie op een bijstandsuitkering raken aangewezen?

De leden van de fractie van de P.P.R. keurden de beslissing van het kabinet ten zeerste af om, ondanks het SVr-advies hierover, degenen die voorafgaande aan hun arbeidsongeschiktheid niet in dienstbetrekking hebben gewerkt, uit te sluiten van het recht op aanvullende uitkering. De toelichting van het kabinet is hard en in zoverre duidelijk dat de onrechtvaardige behandeling van vroeggehandicapten en zelfstandigen scherp naar voren komt. Ook deze groep wordt een tot nu toe voor hen geldende inkomensvoorziening gedeeltelijk afgenomen. Met de argumentatie van het kabinet dat deze AAW-ers nooit recht op een werkloosheidsuitkering hebben gehad is naar de mening van deze leden nog allerm minst aanvaardbaar gemaakt dat niet ook zij recht hebben op een aanvullende uitkering. Waarom wordt hier het principe van de gelijke behandeling, in casu de gelijke behandeling van al degenen die voor de AAW/WAO worden

afgeschat niet gehanteerd? Wat let het kabinet om bij deze Invoeringswet tevens vast te leggen dat de door de afschatting AAW/WAO getroffen groepen allen in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op grond van de nieuwe Werkloosheidswet, los van de vraag of aan de in het algemeen geldende voorwaarden wordt voldaan? Heeft het kabinet enig kwantitatief inzicht in de groep die voor een aanvulling op hun AAW/WAO direct op de ABW aangewezen raakt? Om hoeveel mensen gaat het, hoeveel zelfstandigen betreft het en hoeveel vroeggehandicapten?

Artikel 47, vierde lid

Op grond van welke overwegingen is de uitkeringsduur voor het werkloosheids gedeelte bepaald op 5 jaar voor degenen die langer dan 5 jaar een WAO-uitkering genoten, zo vroegen de P.v.d.A.-fractieleden. Wat gebeurt er met het aanvullende gedeelte indien iemand als bedoeld in dit artikellid voor een beperkte periode arbeid vindt? Wat gebeurt er indien de arbeidsduur langer is dan 6 maanden; wat gebeurt er indien de duur korter is dan 6 maanden?

Artikel 47, zesde lid

Waarom zal het recht op een aanvullende uitkering als gevolg van de afschaffing van de verdisconteringsbepaling alleen bestaan indien de afschatting plaatsvond binnen twee jaar na de wijzigingswet WAO/AAW, aldus een vraag van de leden van de P.v.d.A.-fractie. Aan welke categorieën personen wordt gedacht bij de mogelijke ministeriële bevoegdheid voor bepaalde categorieën een langere tijdsduur dan twee jaar te hanteren? Zal, in het geval het wetsvoorstel met betrekking tot de afschaffing van de verdiscontering onverhoopt wordt aangenomen, en alsdan mocht blijken dat de termijn waarbinnen de herbeoordeling kan plaats vinden langer is dan de drie jaar, ook een verlenging van de termijn als bedoeld in dit artikel plaats vinden?

De leden van de C.D.A.-fractie wilden de ratio vernemen om in de wet een termijn van twee jaren op te nemen. Moet de uitvoeringsorganisatie een wettelijke stok achter de deur hebben? Zo ja, waarom?

Artikel 50

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden dat met dit artikel een soort hardheidsclausule in de wet werd ingevoerd met betrekking tot één van de aanvullende voorwaarden, namelijk de referte-eis. Wat is de reden dat wel wordt overwogen voor de referte-eis te kunnen afwijken van de in de wet voorgestelde bepalingen en niet ten aanzien van de arbeidsverledeneis? Waarom is een afwijking van de twee-jaarstermijn als bedoeld in artikel 47, zesde lid niet eveneens in artikel 50 geregeld?

Ook op dit artikel hadden de leden van de C.P.N.-fractie kritiek. Het argument van «te gedetailleerde regelgeving» had deze leden verbaasd. Zij hadden in hun bijdragen aan de voorlopig verslagen op de andere wetsvoorstellen al aangeduid dat naar hun oordeel de wetsvoorstellen niet uitblinken door helderheid en eenvoud. In artikel 50 wordt een mogelijk probleem signaleerd en vervolgens gezegd dat dat niet nu opgelost dient te worden.

Behalve het al eerder genoemde argument van rechtszekerheid brachten zij naar voren dat deze tekst een erkenning is van het feit dat de gevolgen niet te overzien zijn. Denkt het kabinet dat zulke gevallen vaak zullen voorkomen?

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat een aantal opmerkingen die zij bij deze artikelen hadden kunnen plaatsen, bij voorbeeld met betrekking tot de dagloonsystematiek en met betrekking tot de gelijkstelling van ongehuwd samenwonenden met gehuwden al eerder aan de orde zijn geweest. Zij meenden dat de beantwoording derhalve, tenzij er met betrekking tot de Ziektewet duidelijke afwijkingen zijn, aan de hand van soortgelijke vragen met betrekking tot de werkloosheidsregelingen kunnen worden beantwoord.

De leden van de P.v.d.A.-fractie merkten vervolgens op dat zij bezwaren hebben tegen het doen vervallen van de nog slechts kort geleden ingevoerde minimumbescherming in de Ziektewet. Tevens wensten zij geïnformeerd te worden over de inkomenspositie van een ongehuwde deeltijdwerker in de huidige en de door het kabinet beoogde nieuwe situatie in het geval deze bij voorbeeld 12 weken ziek zou zijn en met zijn arbeid zoveel verdiende dat hij netto boven het voor hem geldend sociaal minimum uitkwam.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten eveneens een duidelijk antwoord op de – ook reeds een aantal malen bij de behandeling van de nWW gestelde vragen – over de inkomenseffecten voor een werkloze werknemer bij ziekte zowel gedurende het eerste half jaar van de werkloosheid, als in het geval van handhaving van de stapsgewijze vermindering, gedurende de verdere periode van werkloosheid, in de vervolguitering en gedurende de IOW-periode. Zij wezen hierbij op de verschillende antwoorden gegeven tijdens onder meer het mondeling overleg van 12 december 1985 (19 261, nr. 6), de memorie van antwoord op de nWW (19 261, nr. 8) en het mondeling overleg van 5 februari 1986 (19 261, nr. 13). Deze leden zouden tevens voor alle duidelijkheid willen vernemen welke uitkering aan een werkloze werkneemster wordt uitgekeerd in verband met de periode van zwangerschap en bevalling. Is het niet ten minste redelijk de periode van het zwangerschaps- en bevallingsverlof niet als een werkloosheidsperiode aan te merken maar de duur van de werkloosheidsuitkering met deze periode te verlengen, zo vroegen deze leden.

De leden van de fractie van D'66 vroegen of het dagloon zoals dat geldt in de Ziektewet zal worden beïnvloed door een eerder geval van ziekte binnen de periode van 13 weken, waarnaar het dagloon wordt berekend? Zij vroegen voorts welke voorbereidingen momenteel door de bedrijfsverenigingen worden getroffen om tijdig de uit de uitvoering van de Toeslagenwet voortvloeiende controles op leefvorm te verrichten. De bedrijfsverenigingen zullen daarmee in toenemende mate geconfronteerd worden. Zijn zij daartoe voldoende toegerust op het moment dat de wetgeving wordt ingevoerd?

Artikel 57

De leden van de P.v.d.A.-fractie constateerden dat het kabinet de conclusie van de werkgroep deelt dat, «aangezien de centrale overheid de voorgestelde wijzigingen in het stelsel van sociale zekerheid bepaalt, deze in ieder geval de voorwaarden moet creëren om de consequenties van deze wijzigingen voor de uitvoeringsorganen op te vangen» (blz. 41 memorie van toelichting). Deze leden waren er echter geenszins van overtuigd dat datgene wat in dit wetsvoorstel wordt geregeld voldoet aan de noodzakelijke voorwaarden van juiste verhoudingen tussen gemeentelijke en centrale overheid.

Zij meenden dat de brief, die reeds bij de memorie van antwoord op de nWW is toegezegd, met spoed de Kamer dient te bereiken, opdat zo nodig, met zowel de verantwoordelijke bewindsman van Binnenlandse

Zaken als met de verantwoordelijke bewindsman van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nader overleg kan worden gepleegd. De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden het op prijs stellen dat alle tot nu toe gewisselde stukken in de diverse wetten, memories van toelichting en wat dies meer zij zouden worden gebundeld, opdat degenen die de stelselherziening beoordelen vanuit de gemeentelijke optiek in staat zijn zich een juist oordeel te vormen over de gevoerde discussie terzake en de voorstellen met de motivering daarvan van het kabinet. Dit geheel ware dan te completeren met de toegezegde brief. Op die wijze zou ten minste ten aanzien van dit onderdeel enige zekerheid kunnen ontstaan omtrent een zorgvuldige afweging van belangen en een evenwichtige besluitvorming.

Deze leden achtten het zeer de vraag of dit vraagstuk gediend is bij de wettelijke bepalingen zoals neergelegd in artikel 57. Een inspanningsverplichting zoals in de memorie van toelichting wordt omschreven is verre van voldoende. Heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wel enige wettelijke bevoegdheid de bedrijfsverenigingen te dwingen gevolg te geven aan de oproep tot de inspanningsverplichting? Wat is het resultaat tot nu toe van het bij brief van 9 juli 1985 aan de SVr gerichte verzoek het initiatief te nemen om tot afspraken te komen? Zou, zo vroegen deze leden voorts, deze «inspanningsverplichting» ertoe kunnen leiden dat bij voorbeeld personeel dat wellicht zal afvloeien bij de Raden van Arbeid nog minder kans hebben elders in de uitvoeringsorganisatie van de sociale zekerheid een nieuwe arbeidsplaats te vinden?

De leden van de P.v.d.A.-fractie waren ook zeer geïnteresseerd in de gesprekken die in het werkgevers- en werknemersoverleg terzake hebben plaats gevonden. Een samenvatting daarvan in grote lijnen, zo meenden deze leden, zou ook aan de Kamer bekend moeten zijn. In de memorie van toelichting wordt gesuggereerd dat de personele gevolgen voor de gemeenten ten dele kunnen worden opgevangen door het inzetten van meer personeel bij de gemeentelijke sociale diensten voor de uitvoering van de ABW en in het kader van beleidsintensivering op het terrein van oneigenlijk gebruik en misbruik. Is hierover ook overleg gevoerd, bij voorbeeld met de VNG? Hoe verhoudt deze taakstelling zich tot de nog niet gevoerde discussie over de wijze waarop de gemeenten een dergelijk beleid zouden moeten intensiveren. Is er enig zicht op de taakverzwaren en de werkverzwaren voor de gemeenten als gevolg van een toenemend aantal cliënten in de ABW? Wie betaalt eigenlijk de uitbreiding van het aantal ambtenaren bij de gemeenten voor uitvoering van de ABW? Wordt hiervoor een soortgelijke regeling overwogen als bij de WWV het geval is/was? De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden de indruk dat met betrekking tot de gevolgen voor de gemeenten en het personeel werkzaam bij de gemeenten met een natte vinger is gewerkt. Zij achtten dit onaanvaardbaar. Deze leden wezen opnieuw op artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet 1984 waarin wordt voorgeschreven dat beleidsvoornemens van het Rijk die leiden tot een wijziging van de uitoefening van taken of activiteiten door gemeenten een beargumenteerde en gekwalificeerde motivering behoeven voor wat betreft de te verwachten financiële gevolgen.

De leden van de fractie van D'66 lieten zich positief uit over de opdracht die van artikel 57 uitgaat om tot een goede regeling te komen indien op de een of de andere plaats (met name bij de gemeenten) personeel overbodig wordt. Zij waren van oordeel dat absolute garanties bij een stelselwijziging niet te geven zijn. Wel zou veel van de invulling van dit artikel afhangen of het ook feitelijk iets voorstelt. Welk zicht bestaat op dit moment op:

- a. de gevolgen voor het aantal arbeidsplaatsen;
- b. de mate waarin regelingen op grond van dit artikel zullen worden opgesteld, zo vroegen deze leden?

Artikel 58

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden alvorens de WAGW te wijzigen eerst te moeten kunnen overzien hoe de WAGW eruit zal zien wanneer deze tot wet zal zijn verheven.

Artikel 59

De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden een nadere toelichting over de precieze gevolgen voor de werknemers en de werkgevers van het hier bepaalde op prijs stellen. Zij vroegen ook welke problemen met betrekking tot de samenloop van meer dan één uitkering/inkomsten uit of samenhangend met een arbeidsovereenkomst nu wel en welke nog niet zijn opgelost. Ze dachten hierbij aan bij voorbeeld de franchiseproblematiek WAO, aan de grondslagberekening voor de ziekenfondspremie en mogelijk andere.

De leden van de fractie van D'66 vroegen of de beperking van premieplicht tot de uitkeringen op grond van de verplichte verzekering ook geldt voor de premies ingevolge de ZFW en de WAO?

Artikel 60

De leden van de P.v.d.A.-fractie betwijfelden of te allen tijde een voorschot, verleend door de bedrijfsvereniging, de betrokken werknemer boven of minimaal op het voor hem geldend sociaal minimum zal brengen. Moeten zij nu begrijpen dat een voorschot te allen tijde ten minste op dat niveau zal moeten worden gesteld? Op welke wijze wordt er nu wellicht straks bij de verrekening van voorschotten rekening gehouden met het feit dat mensen zeer moeilijk kunnen rondkomen met het sociaal minimum, laat staan met minder? Wat betekent de formulering dat een sanctie niet door middel van bijstandsverlening kan worden ontkracht? Houdt dit in dat aan de gemeenten een aanwijzing wordt verstrekt dat zij in bepaalde gevallen niet tot bijstandsverlening mogen overgaan? Kan dit betekenen dat iemand financieel wellicht nog gunstiger uit is indien hij wordt uitgesloten van een uitkering krachtens de nWW – en op grond van het niet beschikken over inkomen ABW-gerechtigd zal zijn – dan iemand die als gevolg van een handeling zoals geformuleerd bij de weigeringsgronden danwel als gevolg van een uitkering lager dan de «niveaubegrenzing» bij verwijtbare werkloosheid beneden het voor hem geldend sociaal minimum geraakt?

Welke regeling zal worden getroffen voor de verrekening van de voorschotten? Deze leden hadden graag inzage in deze regeling. Wordt ten minste rekening gehouden met het probleem dat bij verrekeningen met de gemeente voor betrokkenen een probleem kan ontstaan indien een voorschot in een ander jaar moet worden verrekend dan in het jaar waarin de ABW-uitkering wordt vergoed, dit als gevolg van de netto-bruto systematiek?

Met betrekking tot de terugvordering van voorschotten vroegen de leden van de fractie van D'66 of terugvordering altijd onmiddellijk dient te geschieden of dat de bedrijfsvereniging de vrijheid heeft om een redelijke regeling te treffen.

Artikelen 61 en 62

De leden van de P.v.d.A.-fractie zouden het op prijs stellen een toelichting te ontvangen op artikel 61, onderdeel D waarin de bedragen genoemd in de inkomensvrijlating worden gewijzigd. Waarvan zijn deze bedragen afgeleid? De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen zich af of de wijziging

van het Bijstandsbesluit landelijke draagkracht-criteria in artikel 62 betekent dat – al dan niet in deeltijd werkende – alleenstaande jongeren uitgesloten zijn van dit besluit. De opsomming is toch uitputtend bedoeld?

De leden van de fractie van D'66 vroegen of de thans bestaande bodemvrijlating, zoals die geldt in de bijverdienstenregeling van de Algemene Bijstandswet ten aanzien van eenoudergezinnen, zal blijven bestaan. Zij waren van oordeel dat de bodemvrijlating niet mag worden afgeschaft.

Artikel 63, onderdeel A

De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen op de artikelen van De Kok en Fase in het Sociaal Maandblad Arbeid (1986, nr. 2). Zij hadden graag in het licht van deze beide artikelen een nadere reactie op de – met name ook door De Kok genoemde – risico's voor zieke werknemers. Zij dachten hierbij aan de druk die op een werknemer zal worden uitgeoefend zich niet ziek te melden en op de gevaren van doorwerken tijdens ziekte zowel voor de werknemer zelf als voor zijn collega's. Opnieuw stelden deze leden de vraag, die zij ook reeds stelden in hoofdstuk 5.1 (Ziektewet) naar de oplossing van het vraagstuk van de minimumbescherming voor deeltijdwerkenden.

De leden van de C.D.A.-fractie veronderstelden dat de toevoeging in artikel 1638c BW «doch ten minste voor een periode van zes weken op het voor hem geldende wettelijke minimumloon» geen achteruitgang betekent van de in de jurisprudentie ontwikkelde doorbetalingsverplichting tot 100% van het laatstgenoten loon gedurende de eerste zes weken van ziekte. Is deze veronderstelling juist?

Voorts vroegen deze leden op welke wijze een zieke werknemer aanvulling kan krijgen tot het voor hem geldende wettelijke minimumloon, indien de werkgever niet aan zijn betalingsverplichting (bij voorbeeld door faillissement) kan voldoen. Zou de werking van de Toeslagenwet in dergelijke uitzonderingsgevallen niet wenselijk zijn?

Artikel 63, onderdeel B

Bij dit onderdeel verzochten de leden van de P.v.d.A.-fractie wederom om de overlijdensuitkering ten principale voor een ieder mogelijk te maken voor een bij het leven aan te wijzen «begunstigde» daar waar geen nabestaanden zijn in de zin van het thans vigerende artikel 1639 I.

De leden van de fractie van D'66 waren eveneens van mening dat de verplichting van de werkgever, op grond van het B.W., om in geval van overlijden een uitkering te verlenen aan nabestaanden zou dienen te worden uitgebreid met een verplichting dit te doen ten gunste van de nabestaanden van alleenstaanden.

Artikelen 64 en 65

De leden van de P.v.d.A.-fractie wensten een nadere motivering van de stellingname dat de aftrekbare kosten van een werkloze werknemer lager zouden zijn dan van een werknemer. Deze leden meenden dit te kunnen bestrijden. Juist van een werkloze werknemer wordt verwacht dat hij veel inspanningen verricht, kranten koopt en leest op zoek naar vacatures, brieven schrijft, er verzorgd uitziet bij sollicitatiegesprekken, reiskosten, enzovoort. Kosten die moeilijk aantoonbaar zijn en bij een poging daartoe wel een zeer uitgebreide administratie vergen. De bepaling dat alleen aantoonbare kosten zouden kunnen leiden tot een verhoging van de aftrekmogelijkheid achtten deze leden een vergaande beperking van de

bestaande aftrekregeling in het kader van de inkomstenbelasting die zij meenden niet op de beperkte argumentatie van het kabinet te kunnen aanvaarden.

Is bij benadering aan te duiden wat de derving van belastinginkomsten zou zijn zonder het treffen van de in de artikelen 64 en 65 getroffen nadere voorziening, zo vroegen de leden van de C.D.A.-fractie.

De leden van de D'66-fractie vroegen naar de relatie van dit artikel met artikel 59, onderdeel C van de Invoeringswet, waarin immers de uitkeringsgerechtigde geacht wordt in dienstbetrekking te staan tot de uitkeringsinstantie. In hoeverre kan dan nog sprake zijn van uitkeringen uit vroegere dienstbetrekking als het gaat om werkloosheidsuitkeringen?

Deze leden vroegen voorts of de genoemde f 15 mln. is begrepen in de opbrengstraming van de stelselwijziging? Voorts vroegen zij of de 4%-regeling ook zal komen te vervallen voor bestaande (WW-)gevallen. Zal ook voor hen vanaf de datum van invoering deze regeling gelden?

De leden van de C.P.N.-fractie waren het niet eens met de afschaffing van de 4%-kostenaf trek in de loonbelasting. Zij zagen in deze maatregel een verdere verslechtering en vroegen zich af of de redenering van het kabinet over de mindere kosten wel terecht is. Kan het kabinet deze redenering verduidelijken met feiten?

Artikel 67

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden pas in te kunnen gaan op een wijziging van de Wet Studiefinanciering wanneer het voorstel van wet tot wet zou zijn verheven. Zij wezen erop op het moment van indiening van dit voorlopig verslag niet over een door de Tweede Kamer aanvaarde wettekst te kunnen beschikken.

Artikel 71

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden bezwaar tegen het vastleggen van de invoeringsdatum in de wet van artikel 36, onderdeel S, i.c. de premieverdeling van de WAO over werkgevers en werknemers.

Voorts zouden deze leden nader geïnformeerd willen worden over de mate waarin de «tegenmoetkomingen» van het kabinet, waar het de invoering van maatregelen betreft, ook door de uitvoeringsorganisatie als voldoende wordt beschouwd voor een zorgvuldige invoering. Hoeveel tijd menen de uitvoeringsinstanties nodig te hebben voor de voorbereidingen, aanstelling en scholing van personeel? Hoe lang duurt het voor voorlichtingsmateriaal is geproduceerd? Zijn de computers reeds aangeschaft? Is de soft-ware aanwezig? De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen er nogmaals op het absoluut onverantwoord te achten wanneer wijzigingen in de sociale zekerheid, ook wijzigingen die zij zelf zouden kunnen voorstellen, overhaast zouden moeten worden ingevoerd.

Waar kennelijk omtrent invoeringsproblemen overleg wordt gevoerd met de uitvoeringsorganen meenden deze leden erop te moeten attenderen dat de VNG hun nog onlangs heeft meegedeeld nog niet bij enigerlei overleg betrokken te zijn geweest waar het de uitvoering van het nieuwe stelsel betreft. Deze leden vroegen om opheldering en om informatie over de voornemens terzake van het kabinet.

Artikel 72

De leden van de fractie van D'66 zeiden van oordeel te zijn dat ter wille van de duidelijkheid beter gesproken kan worden van de «Invoeringswet stelselherziening sociale zekerheid».

7. Slotwoord

De leden van de P.v.d.A.-fractie vroegen of, waar het wetsvoorstel een breder terrein beslaat dan sociale zaken alleen, de andere betrokken bewindslieden het wetsvoorstel mede zouden moeten ondertekenen.

De leden van de P.v.d.A.-fractie zeiden van oordeel te zijn dat het voorliggende wetsvoorstel zeer gecompliceerd is, zoals zij reeds in het algemene deel (hoofdstuk 1) gemotiveerd hadden aangegeven. Zij behielden zich het recht voor om op de in dit verslag genoemde, maar ook op andere onderdelen terug te kunnen komen. Zij stelden inzending van de memorie van antwoord op prijs vóór de (eventuele) behandeling van de wetsvoorstellen die te zamen de stelselherziening beogen (19 256 t/m 19 261). Zij meenden echter dat de volgende fase van de schriftelijke voorbereiding ten aanzien van dit wetsvoorstel niet kan worden ingegaan alvorens de parlementaire behandeling van de stelselherziening zal zijn afgerond, althans duidelijkheid bestaat over de uiteindelijke tekst van deze wetten, na amendering.

De voorzitter van de commissie,
Kraaijeveld-Wouters

De griffier van de commissie,
Van der Windt